

Designing the Comprehensive Program to Enrich Students' Leisure Time with an Emphasis on the Approach of Organized Sports Activities Based on SWOT Strategy (Case Study: Professors, Students and Staff of the Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University)

Javad Shahlaee Bagheri *

Associate Professor of Physical Education and Sports Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Vali Alizadeh

Allameh Tabataba'i University,

Tehran, Iran.

Abstract

Considering the importance of students' leisure time and student sports in universities, the strategic attention to this issue in Allameh Tabataba'i University was also not negligible. So the purpose of this study was to design a comprehensive program to enrich the leisure time of Allameh Tabataba'i University students with the approach of organized sports. For this purpose, a comprehensive SWOT model strategy framework has been used. The research was descriptive-analytical. The statistical population of this study included 40 professors, staff, students and sports coaches of the university. The sample was equal to the statistical population. Research tools were the interview and researcher-made questionnaires that their content validity was confirmed based on the opinion of experts and their reliability was obtained using Cronbach's alpha of 0.91. In order to analyze the data, use the internal and external factors assessment Matrix, the SWAT analysis matrix and the quantitative strategic planning Matrix. The results of SWOT analysis showed that the strategic position is in the conservative position and were identified the 3 aggressive strategies, 6 conservative strategies, 4 competitive strategies and 2 defensive strategies. Then, the strategy of "developing and improving standard space, equipment and sports facilities in dormitories and colleges, especially for female students" was also ranked first. Therefore, due to the dispersion of dormitories and colleges in the city and the lack of sports equipment and spaces, the university can develop sports facilities and equipment in dormitories and colleges, and regular use of public transport to move students from dormitories to sports venues will provide opportunities for more students to participate in sports activities in order to enrich their leisure time.

Keywords: Students' leisure, Strategic Plan, Student Sports, Allameh Tabataba'i University of Tehran

* Corresponding Author: javadshahlaee@gmail.com

How to Cite: Shahlaee Bagheri, J; Alizadeh, V. (2023). Designing the comprehensive program to enrich students' leisure time with an emphasis on the approach of organized sports activities Based on SWOT strategy (Case study: Professors, students and staff of the Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh tabataba'i University), *Journal of Social Development and Welfare Planning*, 14 (53), 193-241.

تدوین برنامه جامع غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با تاکید بر رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته مبتنی بر راهبرد SWOT (نمونه مورد مطالعه: استادان، دانشجویان و کارکنان دانشکده تربیت بدنی دانشگاه علامه تربیت بدنی)

دانشیار تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

جواد شهلائی باقری *

دانش‌آموخته دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی،
تهران، ایران.

ولی علیزاده

چکیده

نظر به اهمیت اوقات فراغت دانشجویان و ورزش دانشجویی در دانشگاه‌ها، توجه و نگاه راهبردی به این مقوله در دانشگاه علامه طباطبائی نیز غیرقابل چشم‌پوشی بود. هدف این پژوهش، تدوین برنامه جامع غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان بود. بدین منظور از چارچوبی با عنوان چارچوب جامع تدوین استراتژی مدل سوات (SWOT) استفاده شده است. پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری تحقیق شامل ۴۰ نفر از استادان، کارکنان، دانشجویان و مربیان ورزشی دانشگاه بود. حجم نمونه به صورت تمام‌شمار انتخاب شد. ابزار پژوهش مصاحبه و پرسشنامه‌های محقق‌ساخته بود که روایی محتوایی آنها بر اساس نظر متخصصان و با پایایی آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تأیید شد. جهت تحلیل داده‌ها، از ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی، ماتریس تحلیل سوات و ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی استفاده شد. نتایج تحلیل سوات نشان داد که موقعیت راهبردی در موقعیت محافظه کارانه قرار دارد و ۳ استراتژی تهاجمی، ۶ استراتژی محافظه کارانه، ۴ استراتژی رقابتی و ۲ استراتژی تدافعی تدوین گردید که مهم‌ترین استراتژی از لحاظ نمره جذابیت در ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی، استراتژی «توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو» بود. بنابراین با توجه به پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها در سطح شهر و کمبود تجهیزات و فضاهای ورزشی، دانشگاه می‌تواند با توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی فرصت‌های حضور بیشتر دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی را در راستای غنی‌سازی اوقات فراغت فراهم آورد.

واژه‌های کلیدی: اوقات فراغت دانشجویان، برنامه راهبردی، ورزش دانشجویی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران

۱. مقدمه

از آنجایی که جوانان و بویژه دانشجویان قشر عظیمی از جمعیت کشور را به خود اختصاص داده که در واقع آینده سازان جامعه محسوب می گردند، پس لازم است به اوقات فراغت آنان که نقش مهمی را در سلامت روح و جسم آنها دارد توجه نمود، زیرا این مسئله در مورد دانشجویانی که در محیط‌هایی با امکانات محدودتر تحصیل می نمایند، علاوه بر مسائلی چون دور بودن از محیط خانواده و تفاوت‌های فرهنگی - که بعضاً می تواند از عوامل تشدید کننده و مؤثرتر در به انحطاط کشیدن جوانان را باشد - اهمیتی مضاعف می یابد (واصفیان و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴۷). موضوع اوقات فراغت دانشجویان همواره یکی از دغدغه‌های مسئولین دانشگاهی و همچنین دانشجویان، در کلیه سطوح بوده است. از آنجایی که دانشجویان ساکن خوابگاه بخش عمده‌ای از زمان حضور خود در خوابگاه را بدون برنامه فراغتی مشخص و از قبل طراحی شده سپری می کنند و همچنین با گسترش کارکردهای شبکه‌های اجتماعی و سرگرمی‌های مجازی و کاسته شدن از سطح فعالیت‌های جسمانی و تفریحات سالم مبتنی بر تحرک، شادابی و فعالیت گروهی، اهمیت برنامه ریزی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد کارگروهی در قالب فعالیت جسمانی بیش از گذشته احساس می شود. امروزه دیگر اوقات فراغت با رویکرد فعالیت‌های جسمانی یک پدیده جانبی به شمار نمی آید بلکه یکی از حوزه‌های تمدن جدید است که با گسترش خود کم و کیف تولیدات فرهنگی و پژوهشی را هم دگرگون ساخته است (تندنویس، ۱۳۸۷: ۹۴).

فعالیت‌های ورزش دانشجویی به عنوان بخشی از فرایند ورزش تعلیم و تربیت، در پی آن است که با فراهم آوردن زمینه‌های لازم و ایجاد محیط و فرصت مناسب، همه دانشجویان را در موقعیت‌های تفریحی و رقابتی سالم قرار دهد و با پاسخگویی به نیازهای اساسی آنان، برنامه‌هایی را برای تقویت جسم، همگام با پرورش روح تأمین کند (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۹). ورزش‌های فوق برنامه علاوه بر پرکردن اوقات فراغت، در تشکیل تیم‌های دانشجویی، برگزاری مسابقات و مصونیت دانشجویان از هرگونه انحرافات اخلاقی و اجتماعی احتمالی کمک می کنند، تا به سلامت وارد عرصه اجتماع شوند (تجاری و

همکاران، ۱۳۹۰: ۸۱). انگیزه ناکافی در مشارکت دانشجویان به فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته و پایدار و همچنین پرداختن به فعالیت‌های جانبی گهگاه مخرب (از جمله سرگرمی‌های مجازی) و پیامدهای حاصل از آن می‌تواند منجر به مشکلات جسمی و روانی گردد. همچنین عدم آگاهی کافی دانشجویان به میزان اهمیت اوقات فراغت در برنامه‌های روزمره و تأثیر آن بر سلامت جسم و روان، اهمیت اطلاع رسانی و برنامه‌ریزی‌های فراغتی با رویکرد ورزش از جانب مسولین دانشگاه را دوچندان می‌کند.

بنابراین، لزوم توسعه ورزش در دانشگاه‌ها برای پیشگیری و درمان بیماری‌های مرتبط با بی‌حرکی و همچنین، پرکردن اوقات فراغت دانشجویان که خود در صورت استفاده نادرست می‌تواند مشکلات زیادی را ایجاد کند، اجتناب‌ناپذیر است (آصفی و اسدی، ۱۳۹۵: ۸۲۶). شهلائی و علیزاده (۲۰۱۹) در بررسی کیفی عوامل مؤثر بر مشارکت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی تهران در فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی و با استفاده از مصاحبه عمیق، از جمله عوامل بازدارنده دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی تهران به فعالیت‌های ورزشی را عدم وجود محرک‌های لازم و عوامل سوق دهنده (همچون: کمبود وقت، کمبود امکانات، عدم علاقه مندی، مشغولیت در شبکه‌های مجازی، عدم آگاهی، وضعیت اقتصادی پایین و مشکلات جسمی، نبود ورزش مورد علاقه و ...) عنوان کردند.

نظر به اهمیت اوقات فراغت دانشجویان و ورزش دانشگاهی در دانشگاه‌های سراسر کشور، توجه و نگاه راهبردی به این مقوله غیرقابل چشم‌پوشی است (میرزاده و شجاع، ۱۳۹۶: ۶۳). این امر مهم در دانشگاه علامه طباطبائی تهران (با ۱۸ هزار دانشجو) که در جایگاه بزرگ‌ترین دانشگاه تخصصی علوم انسانی کشور و به‌عنوان دانشگاه پیشرو در دستیابی به رشد و توسعه و دانش در حوزه علوم انسانی و اجتماعی کشور قرار دارد، باید از جایگاه والایی برخوردار باشد. در این راستا مدیریت تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران که وظیفه اصلی بسط و توسعه ورزش تربیتی، همگانی و قهرمانی را در دانشگاه بر عهده دارد، از داشتن برنامه‌ای جامع، مدون و استراتژیک که به منزله یک نقشه راه و راهنما برای اعتلای ورزش در پرکردن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه عمل کند، بازمانده است.

از این رو بر آن شدیم با تدوین و ارائه یک طرح جامع در جهت غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی تهران با رویکرد فعالیت بدنی سازمان یافته، ورزش های گروهی و همگانی و همچنین آگاه سازی دانشجویان از اهمیت و جایگاه اوقات فراغت و فعالیت بدنی و نقش آن در سلامت جسمی این قشر از جامعه علمی کشور در جهت نهادینه کردن اهمیت اوقات فراغت و فعالیت بدنی در زندگی روزمره دانشجویان و به دنبال آن افزایش نشاط اجتماعی، پویایی و شکوفایی استعدادها و جلوگیری از آثار مخرب کم تحرکی، گامی برداریم. در نتیجه مهمترین مسئله و چالش مورد بررسی در پژوهش حاضر، تدوین برنامه راهبردی غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی با رویکرد فعالیت های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان این دانشگاه بود. در واقع این پژوهش با تحلیل محیطی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران و تدوین استراتژی ها، مشخص خواهد کرد که وضعیت اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی تهران با تأکید بر رویکرد فعالیت های ورزشی سازمان یافته به چه نحو است؟ به کجا می رود؟ از چه راهی و چگونه می رود؟

۲. پیشینه پژوهش

با توجه به اینکه در حین تحصیل، فعالیت بدنی و ورزش در اوقات فراغت دانشجویان دارای تأثیر زیادی در ایجاد هویت شخصی و کیفیت زندگی آنان در آینده دارد (Georgi, 30: 2016)، پس مسئولین دانشگاه باید در تمام سطوح در صدد تدوین برنامه هایی در جهت اوقات فراغت دانشجویان و به طور ویژه فعالیت های ورزشی آنان باشند و با کاسته شدن از روزمرگی های مجازی و پرداختن به امور کاذب در جهت پر کردن اوقات روزانه و افزودن به فعالیت های هدفمند، سازمان یافته و فعالیت های گروهی و مشارکتی مطمئناً گامی مؤثر در جهت حداکثر بهره وری از دانشجویان به عمل خواهد آمد. در این خصوص پژوهش های متنوعی در دانشگاه های معتبر داخل و خارج کشور انجام شده اند که مهمترین و به روزترین آنها همراه با نتایج در جدول (۱) به صورت خلاصه آورده شده اند.

جدول ۱- پیشینه تحقیق

محققین	نام پژوهش	نوع پژوهش	نتایج
منصوری، فرزان و حمیدی (۱۳۹۹)	تدوین مدل اوقات فراغت دانشجویان کشور	آمیخته	نتایج تحقیق نشان داد که در دسترس بودن امکانات تفریحی، افزایش پرداختن به فعالیت‌های ورزشی و بالا بودن سطح رفاه با افزایش میزان رضایتمندی از اوقات فراغت همراه است. در نهایت مدل اوقات فراغت با شش عامل تأثیرگذار بر انتخاب فعالیت‌های فراغتی (شامل پیش‌ترانه‌ها، عوامل فردی، عوامل اجتماعی و محیطی، عوامل مدیریتی، عوامل دولتی و چالش‌ها) و پیامدهای ناشی از گذران اوقات فراغت تدوین شد.
قراخانلو و همکاران (۱۳۹۹)	تدوین برنامه راهبردی پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان کشور	آمیخته	تعداد پنج راهبرد و ۲۱ برنامه عملیاتی برای پایش تندرستی و فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی به همراه زمان اجرا و همچنین سازمان‌های متولی، در نظر گرفته شد که مهمترین برنامه راهبردی شامل؛ توسعه ارزیابی مستمر، نظام‌مند، جامع و یکسان تندرستی دانشجویان در دانشگاه‌ها بود.
رضایی و تراوش (۱۳۹۹)	تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی	توصیفی- تحلیلی	موقعیت محافظه کارانه را برای توسعه ورزش دانشجویی دانشگاه ایلام تشخیص دادند و مهمترین استراتژی محافظه کارانه تدوین شده؛ احداث و ارتقا زیرساخت‌های ورزشی دانشگاه ایلام بود.
احمدیان جلوداری و همکاران (۱۳۹۸)	طراحی برنامه راهبردی اداره کل تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان بر اساس سند چشم انداز ۱۴۰۴	توصیفی- تحلیلی	نشان دادند که موقعیت راهبردی دانشگاه در موقعیت تهاجمی قرار دارد و اداره کل تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان بایستی با بهره‌برداری از فرصت‌های موجود در محیط خارج بر اساس پیشنهادهای کاربردی و اجرایی، منطبق با اولین استراتژی مبنی بر تخصیص بودجه و سرانه ورزشی برای دانشجویان در جهت بهره مندی از امکانات ورزشی رایگان و پرورش استعدادها و ورزشی و مشارکت نیروی انسانی در ساعات فوق برنامه، برنامه‌های عملیاتی را به کارگیرد.

نتایج	نوع پژوهش	نام پژوهش	محققین
راهکارهای توسعه ورزش‌های همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند را به‌ترتیب راهکارهای اقتصادی، مدیریتی، فرهنگی، زیرساخت‌ها و امکانات، پژوهشی و آموزشی بیان کردند.	توصیفی-پیمایشی	شناسایی و مدل‌سازی راهکارهای توسعه ورزش‌های همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند	کشتی دار و همکاران (۱۳۹۷)
نشان دادند که موقعیت راهبردی دانشگاه در موقعیت محافظه‌کارانه قرار دارد و نتایج تحلیل ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی برای اولویت بندی راهبردها نشان داد که توسعه برنامه‌های ورزش همگانی، توسعه ورزش تربیتی و توسعه ورزش حرفه‌ای و قهرمانی، به ترتیب سه راهبرد اول مدیریت تربیت بدنی دانشگاه هستند.	توصیفی-تحلیلی	تدوین و اولویت‌بندی راهبردهای ورزش دانشگاه محقق اردبیلی	محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷)
چشم انداز ورزشی خود را «ایجاد تأثیر شگرف در دانشجویان در زمینه ورزش و جامعه گسترده‌تر، از عموم گرفته تا نخبگان، با توجه به آموزش، پژوهش، تعامل صنعت، مشارکت، تجارت و تأثیر جامعه» عنوان کرده است و استراتژی‌های این دانشگاه عبارت‌اند از: ۱- پیشرو در هفت زمینه اصلی مورد توجه ورزش ما، ۲- نوآوری در طراحی و ارائه آموزش و یادگیری ورزشی در روند افزایش تعداد دانشجویان، کیفیت تجربیات و دستاوردهای آنها، ۳- افزایش توانایی تحقیق، خروجی‌ها و تأثیرگذاری در حوزه ورزش، ۴- تعامل گسترده و مشارکت‌های کلیدی استراتژیک ما با صنعت و جامعه در حوزه ورزش، ۵- پیگیری فرصت‌های تجاری در حوزه ورزش، ۶- رشد شهرت، مشخصات و نام تجاری دانشگاه به عنوان یک دانشگاه برتر ورزشی، ۷. توسعه زیرساخت‌های ورزشی و استفاده حداکثری از آن توسط کارکنان، دانشجویان و جامعه و ۸- تسهیل تأثیر ارتباطات و سیاست در زمینه ورزش.	توصیفی-تحلیلی	استراتژی ورزش دانشگاه ویکتوریا	دانشگاه ویکتوریا ^۱ ملبورن استرالیا (۲۰۱۹-۲۰۲۳)

1. Victoria university

محققین	نام پژوهش	نوع پژوهش	نتایج
دانشگاه کمبریج ^۱ انگلستان (۲۰۱۷-۲۰۲۲)	استراتژی ورزش دانشگاه کمبریج	توصیفی-تحلیلی	مأموریت خود را این‌گونه بیان کرده است: "ورزش از طریق مزایای گسترده خود به دانشگاه کمبریج کمک می‌کند تا در تدریس و تحقیق به تعالی دست یابد و آنرا حفظ کند. بنابراین، دانشگاه از دانشجویان، کارکنان و جامعه گسترده‌تر برای دستیابی به سلامت و رفاه، جاه‌طلبی‌های ورزشی رقابتی و نخبه حمایت می‌کند و ارتباط مثبت و مادام‌العمر با ورزش دانشگاه کمبریج را تشویق می‌کند." و استراتژی خود را در سه بخش مجزا به شرح زیر بیان داشته است: - ورزش عملکردی: حمایت از افراد با استعداد و سطح بالا - ورزش رقابتی: حمایت از باشگاه‌ها و دانشکده‌های ورزشی دانشگاه در ارائه فرصت‌های ورزشی رقابتی با کیفیت بالا تربیت بدنی: تأمین سلامت و رفاه دانشگاه و جامعه کمبریج گسترده‌تر از طریق تشویق مشارکت گسترده در فعالیت بدنی.
دانشگاه کانبرا ^۲ استرالیا (۲۰۲۱)	استراتژی ورزش دانشگاه کانبرا	توصیفی-تحلیلی	دانشگاه کانبرا استرالیا با شعار "ایجاد یک جامعه ورزشی پر رونق" بیان داشته که: ورزش در قلب دانشگاه کانبرا قرار دارد. بخشی از تاریخ، حال و آینده ماست. ورزش مظهر ارزش‌های دانشگاه ما، صداقت، همکاری، شمول، نوآوری و کارآفرینی است. جامعه ما را می‌سازد، فرهنگ‌ها و مناطق را به هم متصل می‌کند، هویت ما را تقویت می‌کند و عدالت اجتماعی، تنوع و رفاه جسمی و روانی را ترویج می‌کند و چشم انداز خود را این‌گونه تشریح کرده است: "کانبرا دانشگاه ورزشی پیشرو استرالیا خواهد بود. ما به دلیل تمرکز خود بر زنان در ورزش، تنوع و شمول و یکپارچگی ورزشی شناخته خواهیم شد. ما با مشارکت دادن دانش‌آموزان، کارکنان، شرکای صنعتی، ورزشکاران و تیم‌های با عملکرد بالا و جامعه محلی خود در ورزش، تحقیقات مأموریت محور و آموزش و تجربیات دانش‌آموزان استثنایی به این

1. Cambridge
2. University of Canberra

ارزیابی عملکرد سازمان برنامه و بودجه بر اساس مفهوم...، علینی | ۲۰۱

نتایج	نوع پژوهش	نام پژوهش	محققین
چشم‌انداز دست خواهیم یافت." دانشگاه اهداف زیر را برای خود ترسیم کرده است: "تا سال ۲۰۲۶، دانشگاه کانبرا در نظر دارد جزو سه دانشگاه برتر استرالیا و ۵۰ دانشگاه برتر جهان برای علوم ورزشی باشد." همچنین استراتژی‌های زیر را جهت دستیابی به اهداف خود برگزیده است: ۱. ما از قدرت ورزش برای عدالت اجتماعی، برابری، شمول، صداقت و رفاه با تمرکز بر تلاش‌های خود بر روی زنان در ورزش و ترجمه دانش خود در مورد عملکرد نخبگان ورزشی برای تقویت مشارکت ورزشی جامعه استفاده خواهیم کرد. ۲. ما رویدادهای ورزشی خود را به اشتراک گذاشته و تبلیغ خواهیم کرد تا دستاوردهای خود را به نمایش بگذاریم. شرکا، کارکنان، دانش‌آموزان و جامعه را درگیر کنیم. و اعتبار خود را افزایش دهیم.			
در چشم‌انداز خود یک پیشنهاد ورزشی برجسته دانشجویی برای همه با عنوان «ایجاد دانشگاهی به عنوان اولین انتخاب برای دانشجویانی که به دنبال ترکیبی از آموزش با کیفیت عالی و یک تجربه عالی ورزشی» ارائه کرده است، که این چشم‌انداز ورزشی از طریق موارد زیر سنجیده می‌شود: ۱. فراهم آوردن طیف وسیعی از فرصت‌های لازم برای فعالیت در ورزش، ۲. ارائه مسیرهایی از ورزش مقدماتی تا نخبه، ۳. سطح مشارکت دانشجویان و کارمندان، ۴. کالیبر ورزشکاران دانشجویی دانشگاه و ۵. موفقیت باشگاه‌های ورزشی دانشگاه.	توصیفی - تحلیلی	چشم‌انداز ورزش دانشگاه برای شش سال ۲۰۲۰-۲۰۱۴	دانشگاه نوتینگهام ^۱ انگلستان (۲۰۱۴-۲۰۲۰)

همانطوری که در جدول ۱ مشاهده می‌شود هر کدام از دانشگاه‌های مربوطه جهت حرکت به منظور دستیابی به آینده مطلوب و داشتن مزیت رقابتی در جذب دانشجو در راستای توسعه ورزش دانشجویی، اقدام به برنامه‌ریزی راهبردی در این حوزه کرده‌اند و

دارای چشم‌انداز، مأموریت، اهداف بلندمدت و استراتژی‌های تدوین شده برای توسعه ورزش دانشجویی در راستای پرکردن اوقات فراغت دانشجویان خود هستند. بر این اساس دانشگاه علامه طباطبائی نیز بایستی در حوزه اوقات فراغت و توسعه ورزش دانشجویی در جهت نهادینه کردن اهمیت اوقات فراغت و فعالیت بدنی در زندگی روزمره دانشجویان و به دنبال آن افزایش نشاط جمعی، پویایی و شکوفایی استعدادها و جلوگیری از آثار مخرب کم تحرکی، همانند سایر رقبای خود (دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی) از برنامه‌ریزی راهبردی استفاده می‌کند که این تحقیق بر روی آن تمرکز دارد و از مدل تحلیل سوات استفاده شده است.

۲. مبانی نظری

پژوهش حاضر از یک سو با مفهوم «اوقات فراغت» مرتبط است و از سوی دیگر با مفهوم «برنامه‌ریزی استراتژیک» به عنوان فرایند تدوین برنامه‌ریزی جامع جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان سروکار دارد. در ادامه در مورد هر یک از مفاهیم «اوقات فراغت» و «برنامه‌ریزی استراتژیک» مباحثی ارائه می‌شود.

اوقات فراغت

در فرهنگ دهخدا فراغت^۱ به معنای آسایش، استراحت و ضدگرفتاری از کار و مشغله آمده است. اوقات فراغت مجموعه‌ای فعالیت‌هایی است که شخص پس از ارزیابی از تعهدات و تکالیف شغلی، خانوادگی و اجتماعی با میل و اشتیاق به آن می‌پردازد و غرضش استراحت، تفریح، توسعه دانش یا به کمال رساندن شخصیت خویش یا به ظهور رساندن استعداد، خلاقیت‌ها یا بالاخره بسط مشارکت آزادانه در اجتماع است (منصوری، فرزاد و حمیدی، ۱۳۹۹: ۱۳۲). بررسی نقش اوقات فراغت در زندگی جوانان و مشخص

ارزیابی عملکرد سازمان برنامه و بودجه بر اساس مفهوم...، علینی | ۲۰۳

نمودن کارکردهای آن، امری حائز اهمیت است و با مطالعه علمی و شناخت دقیق اوقات فراغت و تأثیر آن بر شکل‌گیری سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی اقشار مختلف جامعه می‌توان از این مفهوم به‌عنوان متغیر پیش‌بینی‌کننده در تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی جامعه سود جست و اهداف فردی و اهداف کلی جامعه (افزایش سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی) که در راستای بهبود زندگی فردی و جمعی و توسعه کشور است را برآورده کرد (واصفیان و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴۶).

شناسایی فعالیت‌های فراغتی مورد علاقه و اولویت‌های فراغتی دانشجویان می‌تواند در برنامه‌ریزی برای توسعه و استفاده بهینه از اوقات فراغت این قشر مورد توجه قرار گیرد (منصوری، فرزانه و حمیدی، ۱۳۹۹: ۱۳۲). بی‌شک دانشجویان ساکن خوابگاه که بخش عمده‌ای از جامعه دانشجویی را به خود اختصاص می‌دهند یکی از حساس‌ترین اقشار جامعه به حساب می‌آیند که در مواجهه با دشواری‌ها و آسیب‌های اجتماعی خاصی مواجه می‌شوند. به طبع این آسیب‌ها، هویت انسانی، سلامت جسمانی و فرهنگی آنها را مورد تهدید قرار می‌دهند (واصفیان و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴۶). می‌توان از تفریح و گذراندن مناسب اوقات فراغت به عنوان وسیله‌ای مؤثر جهت پرورش قوای فکری، جسمی و اخلاقی افراد استفاده کرد و از آن به عنوان عاملی جهت جلوگیری از کج‌روی‌های اجتماعی بهره برد. این‌گونه فعالیت‌ها علاوه بر افزایش سطح سلامت جسمانی دانشجویان، بر سلامت روانی آنها در جهت خروج از فردگرایی و بروز مشکلات فکری نیز تأثیرگذار می‌باشند (قائم و همکاران، ۱۳۸۷: ۷۸).

یکی از موارد استفاده مثبت از اوقات فراغت، تفریحات سالم و یکی از تفریحات سالم، ورزش است. چنانچه بخش مهمی از اوقات فراغت ورزش کردن باشد، آنگاه می‌توان ورزش‌های همگانی را به عنوان بخشی از اوقات فراغت به حساب آورد و به آن توجه داشت. تفریحات سالم فعالیت‌های مفیدی هستند که برای پرکردن اوقات فراغت انجام می‌گیرند، در این‌گونه فعالیت‌ها مقررات سخت و دست و پاگیر وجود ندارد. انتخاب این‌گونه فعالیت‌ها با وضع اقتصادی، تحصیلات، ملیت، قومیت، جنسیت و سن

ارتباط دارد. بنابراین ورزش، بازی و تربیت بدنی نیز می‌توانند به منظور غنی‌سازی اوقات فراغت به نوعی در زمره تفریحات سالم قرار گیرند. اوقات فراغت به عنوان موضوعی مهم و قابل درک، مورد نظر و توجه اکثریت ادیان، مکاتب فکری، فلسفی، جامعه‌شناسی و دیگر علوم مختلف بوده و از دیرباز در مباحث دینی و اندیشه بزرگان و اندیشمندان مورد تأکید و سفارش قرار گرفته است، که پرداختن به این موارد در این مقاله امکان‌پذیر نیست. توسعه سریع فناوری‌های جدید و در پی آن تغییر روش‌های زندگی در جوامع صنعتی امروز و ماشینی شدن کارها، عملاً فرصت انجام بسیاری از فعالیت‌هایی را که انسان در گذشته به طور طبیعی و با صرف انرژی زیاد انجام می‌داد از او گرفته است. این پدیده در کنار ظهور اشتغالات اداری که طی آن افراد ساعت‌ها بدون تحرک پشت میز می‌نشینند و همچنین افزایش اوقات فراغت که اغلب صرف تفریحات و سرگرمی‌های غیرفعال مانند تلویزیون و استفاده از کامپیوتر، اینترنت، ماهواره، موبایل و استفاده از شبکه‌های اجتماعی چون واتس‌آپ، اینستاگرام، چت‌روم‌ها، تلگرام و... یا سایر فعالیت‌های کم‌تحرک می‌شود، متأسفانه به این پدیده شتاب بیشتری داده و افراد را در جوامع مختلف به خصوص در جوامع شهری در معرض خطرات بیماری‌های گوناگون جسمی و روانی مختلف قرار داده است. با توجه به این واقعیت، یکی از اصول مهم برای جلوگیری از این آسیب‌های اجتماعی پر کردن اوقات فراغت به وسیله تفریحات سالم از طریق فعالیت‌های ورزشی است.

فعالیت‌های ورزشی نقش اساسی در بهسازی جسمی و روحی افراد اجتماع و حفظ سلامت اجتماعی دارند. به نحوی که جامعه‌شناسان معتقدند در شرایط زندگی ماشینی و افزایش ساعات فراغت، ورزش را می‌توان به عنوان وسیله‌ای مطلوب برای تأمین تفریح سالم و تجدید قوای افراد جامعه و نیز حفظ سلامت جسمی و روحی آنان مورد استفاده قرار داد. از سوی دیگر، فعالیت‌های بدنی و ورزشی به دلیل توانایی بالقوه در غنی کردن زندگی انسان، در جنبه‌های جسمانی، روانی، اجتماعی، فرهنگی و حرکتی در مقایسه با فعالیت‌ها و سرگرمی‌های کم‌تحرک، اهمیت بیشتری برای پر کردن اوقات فراغت دارند.

داشتن یک زندگی سالم مستلزم داشتن تحرک و فعالیت‌های ورزشی است و این موضوعی است که بارها طی پژوهش‌های مختلف بیان شده است. اطلاع مردم از تأثیرات مطلوب فعالیت‌های ورزشی بر اعضای مختلف بدن موجب شده تا گرایش به فعالیت‌های ورزشی در اوقات فراغت هر روز افزایش بیشتری یابد (سرمدی و محمدی، ۱۳۹۶: ۱۵۷).

برنامه‌ریزی راهبردی

امروزه سازمان‌ها از "برنامه‌ریزی راهبردی" بیشتر استفاده می‌کنند. یکی از تفاوت‌های عمده بین برنامه‌ریزی متداول و برنامه‌ریزی راهبردی این است که برنامه‌ریزی سنتی و متداول به سوی مسائل و مشکلات مبتنی بر درک و شناخت فعلی و بر تفکر درون‌نگر استوار است. برنامه‌ریزی راهبردی نیازمند درک و شناخت ماهیت موضوع و سپس یافتن پاسخ مناسب؛ به عبارتی، بر تفکر برون‌گرا استوار است. برنامه‌ریزی درازمدت، پیش‌بینی از حال یا یک تصویری از گذشته است، در حالی که برنامه‌ریزی راهبردی بر اساس روندهای پیش‌بینی شده آینده، داده‌ها و مفروضات رقابتی شکل می‌گیرد (باقری نژاد، ۱۳۹۷: ۸۷). برنامه‌ریزی راهبردی سبب کنترل بیشتر سازمان، بهبود عملکرد مالی و استفاده مؤثر از منابع، ایجاد چارچوبی معتبر برای تصمیم‌گیری، کسب بازخورد و ارزیابی میزان پیشرفت سازمان، وحدت و یکپارچگی سازمان با ایجاد دیدگاه مشترک و توسعه کار گروهی می‌شود.

تا زمانی که برای یک سازمان، هدفی مشخص نشود، آن سازمان نمی‌داند به کجا می‌خواهد برود و اگر هدف مشخص شود، ولی برنامه‌ریزی نشود، آن سازمان، برنامه‌ای برای رسیدن به هدف نخواهد داشت. بنابراین، هر سیستمی که خواهان موفقیت است، باید اهداف مشخصی داشته باشد و نحوه و زمان رسیدن به آن هدف یا اهداف را نیز تعیین کند تا بر اساس برنامه تهیه شده به سوی اهداف مورد نظر پیش برود و همواره ناظر بر حرکت خود باشد تا انحرافات احتمالی را شناسایی و تعدیل کند (حسینی، حمیدی و تجاری، ۱۳۹۳: ۱۶). تأثیر برنامه‌ریزی راهبردی در سازمان‌های امروزی بر کسی پوشیده نیست.

برنامه‌ریزی راهبردی را، تلاشی روشمند برای اجرای راهبردهای اصلی سازمان و بکارگیری آن در تحقق مقاصد سازمان می‌دانند.

برنامه‌ریزی راهبردی، اهداف سازمان را با توجه به رسالت آن تعیین و از طریق مطالعات محیطی، فرصت‌ها و تهدیدها و نقاط قوت و ضعف سازمان را شناسایی می‌کند تا از این طریق، هدف‌های واقع بینانه تری را تعیین کند و آن را به اجرا درآورد. بکارگیری برنامه‌ریزی راهبردی از سوی مدیران می‌تواند در درازمدت ثمرات مثبتی برای سازمان‌ها به بار آورد. برنامه‌ریزی راهبردی، عوامل اساسی خطرآفرین محیطی را تحلیل می‌کند و راه حل‌هایی را ارائه می‌دهد. به عبارتی، برنامه‌ریزی راهبردی فرایند تعیین اهداف سازمان و اتخاذ تصمیم درباره طرح‌های جامع، عملیاتی و اجرایی برای تحقق آن اهداف است. در واقع دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی باید به تجزیه و تحلیل محیط داخلی و خارجی بپردازند و از ابزارهای مفیدی همچون ماتریس تهدیدات، فرصت‌ها، نقاط قوت و نقاط ضعف (سوات)^۱ برای برنامه‌ریزی راهبردی استفاده کنند (باقری نژاد، ۱۳۹۷: ۸۹). برابر شواهد موجود برنامه‌ریزی راهبردی از حوزه‌های نظامی شروع شده است.

درک غیرنظامی از راهبرد، آن طور که در مدیریت به کار رفته، هدف برنامه‌ریزی راهبردی را کسب مزیت رقابتی می‌دانند. با توجه به اینکه امروزه دانشگاه‌ها علاوه بر مأموریت آموزشی و تحقیقاتی، در فرایندهای دیگری نیز از جمله؛ نوآوری، توسعه فناوری و پرکردن اوقات فراغت دانشجویان، کارکنان و استادان خود عهده دار هستند و این فرایند، مستلزم تحول در ساختارها، سیستم‌ها و ساز و کارهای مدیریتی است. یکی از عوامل زمینه ساز تحقق فرایند یادشده، اجرای برنامه‌ریزی راهبردی در تمامی حوزه‌های دانشگاه‌ها است. فرایند موفق و جامع برنامه‌ریزی راهبردی با ترکیب مؤثر خصیصه‌هایی نظیر آینده نگری، تمرکز بر پیش بینی روند آتی، تحلیل عمیق از روندها و ارائه سناریوهای ممکن از آینده، تحلیل داده‌های درونی و بیرونی دانشگاه، سازگاری با محیط و ایجاد سیستم و ساختاری منعطف، چارچوبی را برای دستیابی به مزیت رقابتی ایجاد می‌کند (باقری نژاد، ۱۳۹۷: ۸۳).

مدل‌های اساسی برنامه‌ریزی راهبردی

سه مدل «سوات»، آنزوف و پنج نیروی پورتر^۱ مبنایی هستند که براساس آن مدل‌های برنامه‌ریزی راهبردی اجرا می‌شوند. این مدل‌ها برای فضای کسب و کار ایجاد شده‌اند. به هر حال، بسیاری از دانشگاه‌ها آنها را مفید یافته‌اند و آنها را با نیازهای آموزش عالی در کل و نیازهای خاص دانشگاه وفق داده‌اند. یکی از مهم‌ترین فواید این مدل‌ها انعطاف‌پذیری و قابلیت تطابق است. آن‌ها از راه‌های مختلف، با بکارگیری رویکردهای خاص یک محیط مشخص، برای ایجاد تصویری منحصر به فرد از دانشگاه قابل استفاده‌اند.

مدل سوات

تحلیل سوات عواملی را تعیین می‌کند که بر خروجی‌های آینده سازمان تأثیر می‌گذارند. مدل سوات بر اساس شناسایی نقاط قوت و ضعف سازمان و تهدیدها و فرصت‌های محیط بیرونی، شایستگی‌های برجسته و عوامل کلیدی موفقیت آن را تعیین می‌کند. این عوامل همراه با ملاحظات اجتماعی و ارزش‌های سازمان به خلق، ارزیابی و انتخاب راهبرد منتهی می‌شوند. هدف تحلیل سوات، ارائه راهبردهایی است که بهترین همسویی و سازگاری را بین محیط بیرونی و موقعیت درونی سازمان تضمین کند.

مدل آنزوف^۱

در مدل «ایگور آنزوف»، راهبردی طرح و تدوین می‌شود تا سازمان را از جایگاه فعلی به جایگاه تشریح شده در اهداف، برساند. البته محدودیت‌ها در توانمندی‌ها و توانایی بالقوه سازمان نیز لحاظ می‌شوند، این مدل بر دو مفهوم تأکید دارد:

«تحلیل شکاف»^۲: این تحلیل تفاوت «شکاف» بین موقعیت فعلی دانشگاه و اهدافش را ارزیابی می‌کند. دانشگاه راهبردهایی را انتخاب می‌کند که اساساً شکاف مذکور را پوشاند؛

1. Ansoff
2. Gap Analysis

«سینرژی»^۱: به این ایده اشاره دارد که سازمان‌ها باید در جست و جوی الگوی محصول «خروجی» - بازار، با یک عملکرد ترکیبی یعنی بزرگ‌تر از جمع ساده اجزای آن باشند. معمولاً آن را با فرمول $2+2=5$ نشان می‌دهند.

مدل پنج نیروی پورتر^۲

این مدل تحلیل محیط سازمان و جاذبه فضای کاری را انجام می‌دهد. پنج نیروی مورد نظر عبارت‌اند از (پورتر):

۱. ریسک رقابتی جدید ورودی به فضای آموزش عالی، ۲. تهدید جایگزین‌های بالقوه، ۳. قدرت چانه زنی استفاده کنندگان از خدمات «خریداران» یا توانایی استفاده کنندگان و ذی نفعان خدمات دانشگاهی «خریداران»، ۴. قدرت چانه زنی عرضه کنندگان علم «تأمین کنندگان» یا توانایی آنان و ۵. درجه و میزان رقابت بین رقابتی موجود. بنابراین، با بررسی نظریات و مدل‌های برنامه‌ریزی استراتژیک ایجاد شده از جمله؛ مدل تحلیل سوات، مدل ارزش ذینفعان، مدل پورتر^۳، مدل برایسون^۴ و مدل آنزوف^۵ مشاهده می‌شود که نقطه مشترک همه آن‌ها این است که در آغاز، دانشگاه یا سازمان چشم انداز، مأموریت و اهداف بلندمدت خود را شناسایی، تعیین و تدوین می‌کند. با تعیین و تدوین آن‌ها، یک سری تحلیل‌ها شامل تحلیل بیرونی، درونی، شکاف و الگوبرداری انجام می‌شود که این تحلیل‌ها زمینه را برای تدوین استراتژی راهبردی دانشگاه یا سازمان فراهم می‌سازند (باقری‌نژاد، ۱۳۹۷: ۹۵). بنابراین برای تدوین برنامه جامع غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته، از چارچوبی با عنوان چارچوب جامع تدوین استراتژی مدل سوات (SWOT) استفاده شده

1. Synergy
2. Porter
3. Porter
4. Bryson
5. Ansoff

است. این مدل یا چارچوب، ابزارها و روش‌هایی ارائه می‌کند که برای انواع سازمان‌ها در اندازه‌های گوناگون مناسب است و به استراتژیست‌ها کمک می‌کند استراتژی‌ها را شناسایی، ارزیابی و گزینش کنند. این چارچوب چهار مرحله اصلی دارد که در جدول ۲ مشاهده می‌شود.

جدول ۲- چارچوب جامع تدوین استراتژی مدل سوات (SWOT)

تعیین چشم انداز، مأموریت و اهداف بلندمدت سازمان	مرحله شروع
ماتریس ارزیابی عوامل داخلی ماتریس ارزیابی عوامل خارجی	مرحله ورودی
ماتریس سوات ماتریس هم‌زمان عوامل داخلی و خارجی	مرحله تطبیق و مقایسه
ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی	مرحله تصمیم‌گیری

مرحله شروع: در این مرحله بیانیه مأموریت سازمان تهیه می‌شود.
 مرحله ورودی: در این مرحله برای تدوین استراتژی، اطلاعات و عوامل اصلی موردنیاز از داخل و خارج سازمان شناسایی و مشخص می‌شود. این مرحله شامل ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی است.
 مرحله تطبیق و مقایسه: در این مرحله عوامل اصلی داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و عوامل اصلی خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) با استفاده از ابزارهایی همچون ماتریس تحلیل سوات و ماتریس داخلی و خارجی تطبیق داده می‌شوند تا استراتژی‌هایی شناسایی شوند که در راستای مأموریت سازمان و متناسب با عوامل داخلی و خارجی باشند.
 مرحله تصمیم‌گیری: در این مرحله با استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM) گزینه‌های مختلف استراتژی‌های شناسایی شده در مرحله تطبیق، ارزیابی و قضاوت می‌شوند و جذابیت نسبی آنها تعیین می‌گردد.

۳. روش پژوهش

تحقیق حاضر بر مبنای هدف از نوع تحقیقات کاربردی می‌باشد که جزء تحقیقات توسعه‌ای و مطالعات استراتژیکی است. روش تحقیق، توصیفی و از نوع مطالعات موردی است که قابلیت تعمیم به دیگر دانشگاه‌های کشور را ندارد. جامعه آماری این تحقیق شامل استادان تربیت بدنی دانشکده تربیت بدنی (۱۰ نفر)، کارکنان مدیریت تربیت بدنی دانشگاه (۵ نفر)، دانشجویان ورزشکار و انجمن‌های ورزشی دانشگاه (۲۰ نفر) و مربیان ورزشی دانشگاه (۵ نفر)، (جمعاً ۴۰ نفر). با توجه به محدودیت جامعه آماری، کلیه اعضای جامعه آماری به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند، به عبارت دیگر حجم نمونه به صورت تمام شمار انتخاب شد. بر اساس موضوعات راهبردی موردنظر در برنامه، در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات علاوه بر برگزاری جلسات و مصاحبه با اعضای اصلی گروه تحقیق، از فرم‌ها و پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

۱. فرم شناسایی سوات حاوی سؤالات باز: این فرم برای شناسایی کلی چشم انداز، مأموریت، اهداف بلندمدت، قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای موجود برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان طراحی گردید و شامل ۷ سؤال باز به همراه راهنمای پرسشنامه بود.

۲. پرسشنامه و ماتریس عوامل داخلی و خارجی: این سیاهه بر اساس الگوی تعیین موقعیت راهبردی دیوید و به منظور شناسایی موقعیت راهبردی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان (از لحاظ محیط درونی و محیط بیرونی) طراحی گردید و شامل تعیین ضریب اهمیت (وزن)، شدت عامل و نمره عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و همچنین برای عوامل خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) و در نهایت تعیین موقعیت نهایی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان از لحاظ درونی و بیرونی در یکی از موقعیت‌های تهاجمی، رقابتی، محافظه‌کارانه و تدافعی بود.

۳. ماتریس تحلیل سوات و ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی^۱: که در ادامه و در بخش یافته‌ها شرح داده خواهد شد.

روایی محتوایی پرسشنامه عوامل داخلی و خارجی توسط اعضای اصلی گروه تحقیق تأیید و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تعیین شد. اعضای اصلی گروه تحقیق نیز که در تدوین چشم انداز، مأموریت، تعیین فهرست نهایی اهداف بلندمدت، نقاط قوت، ضعف، فرصت، تهدید، تکمیل جدول امتیازدهی عوامل درونی و بیرونی، تدوین و اولویت‌بندی استراتژی‌ها نقش بسزایی داشتند، شامل ۹ نفر به شرح توصیفی جدول (۳) می‌باشد. برای تعیین ویژگی‌های شخصی و توصیف اطلاعات پاسخ دهندگان از آمار توصیفی استفاده شد. جهت دستیابی به اهداف تحقیق، از تکنیک‌های مطالعات استراتژیک استفاده شد. جهت تعیین موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی از ماتریس ارزیابی عوامل درونی^۲ و ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی^۳ جهت تدوین استراتژی‌ها از ماتریس تحلیل سوات (SWOT) و جهت اولویت‌بندی استراتژی‌ها از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM) بر مبنای قضاوت تحلیلی و شهودی اعضای اصلی گروه تحقیق استفاده شد.

-
1. Quantitative Strategic Planning Matrix (QSPM)
 2. Internal Factors Evaluation (IFE)
 3. External Factors Evaluation (EFE)

جدول ۳- مشخصات اعضای اصلی گروه تحقیق

ردیف	سمت در دانشگاه	جنس	سن	تحصیلات	رشته تحصیلی
۱	هیأت علمی	مرد	۶۲	دکتری	مدیریت ورزشی
۲	هیأت علمی	مرد	۴۱	دکتری	مدیریت ورزشی
۳	هیأت علمی	زن	۵۳	دکتری	مدیریت ورزشی
۴	هیأت علمی و مربی	مرد	۳۴	دکتری	مدیریت ورزشی
۵	مربی	زن	۲۸	فوق لیسانس	مدیریت ورزشی
۶	کارمند تربیت بدنی	مرد	۳۷	فوق لیسانس	مدیریت ورزشی
۷	کارمند تربیت بدنی	زن	۳۰	فوق لیسانس	مدیریت ورزشی
۸	انجمن ورزشی	مرد	۳۷	دانشجوی دکتری	مدیریت ورزشی
۹	انجمن ورزشی	زن	۳۰	دانشجوی دکتری	مدیریت ورزشی

۴. یافته‌های پژوهش

همراه با اطلاعات به‌دست آمده از مصاحبه با مدیریت تربیت بدنی فعلی و قبلی دانشگاه و مطالب گرفته شده از پرسشنامه باز و در نظر گرفتن چند نمونه از چشم اندازهای تربیت بدنی دانشگاه‌های دیگر کشور و پس از بحث و بررسی توسط اعضای اصلی گروه تحقیق، چشم‌انداز، مأموریت، اهداف بلندمدت و فهرست نهایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته، تنظیم شد که به صورت زیر می‌باشد:

چشم انداز: "توسعه ورزش همگانی به صورت مداوم در بین دانشجویان و ترویج فرهنگ عمومی ورزش به یک عادت در زندگی آنان".

مأموریت: "تلاش برای بهبود و توسعه اصولی برنامه فعالیت‌های بدنی، افزایش کمیت و کیفیت اماکن و تجهیزات ورزشی در راستای سلامت جسمانی و شادابی دانشجویان، جذب حداکثری دانشجویان به سمت ورزش و فعالیت‌های بدنی و معرفی آن‌ها به عنوان سفیران سلامت روحی-روانی دانشگاه علامه طباطبائی تهران".

فهرست نهایی اهداف بلندمدت:

- فراهم آوردن تسهیلات لازم برای گسترش و تعمیم رشته‌های مختلف ورزشی و نهادینه نمودن ورزش در میان دانشجویان دانشگاه به منظور ارتقاء وضعیت جسمانی و روانی آنان
- تجمع خوابگاه‌ها و احداث سالن چند منظوره استاندارد و فضای ورزشی روباز در پردیس دو
- بهبود و به روز رسانی امکانات و تجهیزات ورزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها
- ارتباط بیشتر و تنگاتنگ دانشجویان، استادان و کارکنان سایر دانشکده‌های دانشگاه با دانشکده تربیت بدنی و بهره برداری از تجارب استادان دانشکده تربیت بدنی
- تلاش در جهت ارتقاء جایگاه مدیریت تربیت بدنی دانشگاه و حتی خروج آن از معاونت دانشجویی و فعالیت سیستم زیر نظر ریاست محترم دانشگاه.
- افزایش سطح تحرک، شادابی، سلامت و ارتباطات اجتماعی دانشجویان

جدول ۴- فهرست نهایی SWOT تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان

ردیف	قوت‌ها
۱	وجود مدیریت تربیت بدنی در ساختار دانشگاه
۲	وجود نیروهای متخصص و کارآمد در تربیت بدنی دانشگاه
۳	وجود دانشکده تخصصی تربیت بدنی و دارای مقاطع تحصیلات تکمیلی در اکثر گرایش‌های این رشته
۴	وجود استادان تربیت بدنی با سابقه کار علمی و عملی بالا
۵	وجود قهرمانان تیم ملی تحصیل کرده در رشته تربیت بدنی
۶	وجود دانشجویان جوان و با انگیزه دختر و پسر رشته تربیت بدنی در خوابگاه‌ها
۷	داشتن سالن چند منظوره و استخر شنا در کنار هم در پردیس مرکزی
۸	برگزاری برنامه‌ها و مسابقات ورزشی و فعالیت‌های جسمانی متنوع در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها
۹	در اختیار قرار دادن امکانات ورزشی به صورت رایگان و یا با هزینه بسیار کم برای دانشجویان
ردیف	ضعف‌ها
۱	کمبود امکانات و فضاهای ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها
۲	نبود مربیان متخصص در بعضی رشته‌های ورزشی
۳	نبود برنامه‌ریزی راهبردی بلند مدت در مدیریت تربیت بدنی دانشگاه
۴	کمبود تجهیزات تخصصی ورزشی در دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها
۵	پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها
۶	تقسیم ناعادلانه وظایف و امور تربیت بدنی در بین همکاران
۷	نبود مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی
۸	عدم دسترسی به فضاها و سالن‌های مناسب ورزشی برای دختران
۹	نامناسب بودن وقت فعالیت ورزشی برای دختران
ردیف	فرصت‌ها
۱	هم‌جواری پردیس مرکزی با پارک جوانمردان و مناطق مسکونی
۲	هم‌جواری دانشکده تربیت بدنی با ورزشگاه آزادی
۳	دیدگاه مثبت ریاست دانشگاه و معاون دانشجویی به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی
۴	توجه ویژه و دید مثبت اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم نسبت به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی
۵	آگاهی و علاقه مندی اکثر قریب به اتفاق دانشجویان از مقوله لزوم فعالیت بدنی در زندگی روزمره خود
۶	وجود دروس تربیت بدنی عمومی و ورزش برای تمامی رشته‌های تحصیلی
۷	در اختیار داشتن جمعیت کثیر دانشجویی در دامنه‌های سنی متفاوت

تهدیدها	ردیف
هجوم شبکه‌ها و فضاهای مجازی رسانه‌ای به زندگی دانشجویان	۱
دوری خوابگاه‌های دانشجویان با دانشکده‌ها و پردیس مرکزی	۲
وضعیت بد اقتصادی کشور (تورم و گرانی شدید)	۳
مشکلات معیشتی، تحصیلی و دغدغه آینده شغلی دانشجویان	۴
گرانی تجهیزات ورزشی برای توسعه رشته‌ها و افزایش هزینه‌های نگهداری اماکن ورزشی	۵
زندگی ماشینی و آلودگی زیست محیطی شهرهای بزرگ که گریبانگیر قشر دانشجویان نیز می‌باشد.	۶
وضعیت بهتر و رو به رشد امکانات و برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌های دیگر	۷

برای تعیین موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته، از ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی (جدول ۵ و ۶) استفاده شد. عوامل درونی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و عوامل بیرونی (فرصت‌ها و تهدیدها) نهایی شده در ماتریس‌های عوامل درونی و بیرونی درج گردید و پس از آن در اختیار اعضای اصلی گروه تحقیق قرار گرفت تا نسبت به درج ضریب اهمیت و رتبه هر یک از عوامل درونی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و عوامل بیرونی (فرصت‌ها و تهدیدها) مبادرت نمایند. ستون چهارم جدول ۳ و ۴، در برگیرنده ضرایب اهمیت بود. این ضرایب به گونه‌ای باید به موارد داده می‌شد که مجموع ضرایب اهمیت قوت‌ها و ضعف‌ها برابر با صد می‌شد و همین‌طور مجموع ضرایب اهمیت فرصت‌ها و تهدیدها نیز برابر با یک می‌شد. ستون پنجم ماتریس هم با توجه به شدت عامل به هریک از موارد قوت، ضعف، فرصت و تهدید یک نمره اختصاص داده می‌شد.

در قسمت شدت عامل بر حسب مقدار قوت، ضعف، فرصت و تهدیدی که تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی در هر عامل دارد، برای نقاط قوت یکی از نمرات ۴ یا ۳ و برای نقاط ضعف یکی از نمرات ۲ یا ۱ انتخاب می‌شد (نمره ۴ قوت عالی، نمره ۳ قوت معمولی، نمره ۲ ضعف معمولی و نمره ۱ ضعف بحرانی). همچنین برای نقاط فرصت یکی از نمرات ۴ یا

۳ و برای نقاط تهدید یکی از نمرات ۲ یا ۱ (نمره ۴ فرصت عالی، نمره ۳ فرصت معمولی، نمره ۲ تهدید معمولی و نمره ۱ تهدید بحرانی) تخصیص داده شد. در ستون ششم ضرایب ستون چهارم و رتبه‌های ستون پنجم در هم ضرب شده‌اند تا امتیاز نهایی هر یک از قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها مشخص شوند. در پایین ستون ششم امتیازات حاصل با یکدیگر جمع شد تا امتیاز نهایی ماتریس عوامل درونی و بیرونی به دست آید. اگر جمع امتیاز نهایی ماتریس عوامل درونی بیشتر از ۲/۵ باشد، به این معنی است که قوت‌های تربیت بدنی دانشگاه بر ضعف‌های آن غلبه دارد و اگر این امتیاز کمتر از ۲/۵ باشد، نشان‌دهنده غلبه ضعف‌ها بر قوت‌ها است. همین‌طور اگر جمع امتیاز نهایی ماتریس عوامل بیرونی بیشتر از ۲/۵ باشد، به این معنی است که فرصت‌های پیش روی تربیت بدنی دانشگاه بر تهدیدهای آن غلبه دارد و اگر این امتیاز کمتر از ۲/۵ باشد، نشان‌دهنده غلبه تهدیدها بر فرصت‌ها است.

جدول ۵- ماتریس عوامل درونی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی

اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته

نمره	شدت عامل	ضریب اهمیت	عوامل	کد	قوت‌ها
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	وجود مدیریت تربیت بدنی در ساختار دانشگاه	S1	
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	وجود نیروهای متخصص و کارآمد در تربیت بدنی دانشگاه	S2	
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	وجود دانشکده تخصصی تربیت بدنی و دارای مقاطع تحصیلات تکمیلی در اکثر گرایش‌های این رشته	S3	
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	وجود استادان تربیت بدنی با سابقه کار علمی و عملی بالا	S4	
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	وجود قهرمانان تیم ملی تحصیل کرده در رشته تربیت بدنی	S5	
۰/۱۶	۴	۰/۰۴	وجود دانشجویان جوان و با انگیزه دختر و پسر رشته تربیت بدنی در خوابگاه‌ها	S6	
۰/۲۴	۴	۰/۰۶	داشتن سالن چندمنظوره و استخر شنا در کنار هم در پردیس مرکزی	S7	
۰/۲۴	۳	۰/۰۸	برگزاری برنامه‌ها و مسابقات ورزشی و فعالیت‌های جسمانی متنوع در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	S8	

ارزیابی عملکرد سازمان برنامه و بودجه بر اساس مفهوم...، علینی | ۲۱۷

۰/۱۸	۳	۰/۰۶	در اختیار قرار دادن امکانات ورزشی به صورت رایگان و یا با هزینه بسیار کم برای دانشجویان	S9	
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	کمبود امکانات و فضاهای ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	W1	ضعف‌ها
۰/۱۰	۲	۰/۰۵	نبود مربیان متخصص در بعضی رشته‌های ورزشی	W2	
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	نبود برنامه‌ریزی راهبردی بلند مدت در مدیریت تربیت بدنی دانشگاه	W3	
۰/۰۷	۱	۰/۰۷	کمبود تجهیزات تخصصی ورزشی در دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها	W4	
۰/۰۷	۱	۰/۰۷	پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	W5	
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	تقسیم ناعادلانه وظایف و امور تربیت بدنی در بین همکاران	W6	
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	نبود مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی	W7	
۰/۰۵	۲	۰/۰۵	عدم دسترسی به فضاها و سالن‌های ورزشی مناسب برای دختران	W8	
۰/۰۵	۲	۰/۰۵	نامناسب بودن وقت فعالیت ورزشی برای دختران	W9	
۲/۲۰	-	$\sum=1$	مجموع ضریب اهمیت عوامل درونی		

با توجه به نتایج جدول ۵؛ مجموع نمرات ماتریس عوامل درونی برابر با ۲/۲۰ محاسبه شد که نشان دهنده این است که نقاط ضعف بر نقاط قوت تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی غلبه دارد و بیانگر آن است که تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران از لحاظ عوامل داخلی دارای ضعف است و مهمترین ضعف آن نبود مربیان متخصص در بعضی رشته‌های ورزشی می‌باشد.

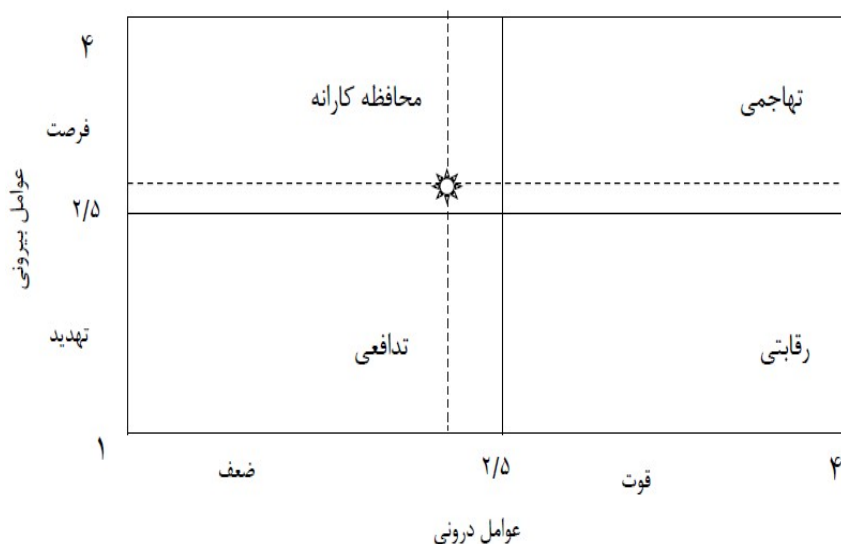
جدول ۶- ماتریس عوامل بیرونی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی

اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته

کد	عوامل	ضریب اهمیت	شدت عامل	نمره	
فرصت‌ها	O1	هم‌جواری پردیس مرکزی با پارک جوانمردان و مناطق مسکونی	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
	O2	هم‌جواری دانشکده تربیت بدنی با ورزشگاه آزادی	۰/۰۹	۴	۰/۳۶
	O3	دیدگاه مثبت ریاست دانشگاه و معاون دانشجویی به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی	۰/۰۸	۴	۰/۳۲
	O4	توجه ویژه و دید مثبت اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم نسبت به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
	O5	آگاهی و علاقه مندی اکثر قریب به اتفاق دانشجویان از مقوله لزوم فعالیت بدنی در زندگی روزمره خود	۰/۰۷	۴	۰/۲۸
	O6	وجود دروس تربیت بدنی عمومی و ورزش برای تمامی رشته‌های تحصیلی	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
	O7	در اختیار داشتن جمعیت کثیر دانشجویی در دامنه‌های سنی متفاوت	۰/۰۷	۴	۰/۲۸
تهدیدها	T1	هجوم شبکه‌ها و فضاها مجازی رسانه‌ای به زندگی دانشجویان	۰/۰۸	۱	۰/۰۸
	T2	دوری خوابگاه‌های دانشجویان با دانشکده‌ها و پردیس مرکزی	۰/۰۸	۱	۰/۰۸
	T3	وضعیت بد اقتصادی کشور (تورم و گرانی شدید)	۰/۰۷	۲	۰/۱۴
	T4	مشکلات معیشتی، تحصیلی و دغدغه آینده شغلی دانشجویان	۰/۰۸	۲	۰/۱۶
	T5	گرانی تجهیزات ورزشی برای توسعه رشته‌ها و افزایش هزینه‌های نگهداری اماکن ورزشی	۰/۰۶	۲	۰/۱۲
	T6	زندگی ماشینی و آلودگی زیست محیطی شهرهای بزرگ که گریبانگیر قشر دانشجویان نیز می‌باشد.	۰/۰۷	۲	۰/۱۴
	T7	وضعیت بهتر و رو به رشد امکانات و برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌های دیگر	۰/۰۷	۱	۰/۰۷
		مجموع ضریب اهمیت عوامل بیرونی	$\sum=1$	-	۲/۶۰

با توجه به نتایج جدول ۶؛ مجموع نمرات ماتریس عوامل خارجی برابر با ۲/۶۰ محاسبه شد که نشان دهنده این است که فرصت‌های تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی بر تهدیدهای آن غلبه دارد و بیانگر آن است که تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران از لحاظ عوامل خارجی در موقعیت فرصت قرار دارد و می‌تواند از این فرصت‌های پیش رو جهت رفع و بهبود ضعف‌های خود استفاده کند. مهم‌ترین فرصت پیش روی تربیت بدنی دانشگاه، هم‌جواری دانشکده تربیت بدنی با ورزشگاه آزادی می‌باشد که با همکاری و تعامل با آن می‌تواند زمینه توسعه ورزش دانشجویی در راستای غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان را فراهم سازد.

ابزار تعیین موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی، ماتریس هم‌زمان عوامل درونی و بیرونی بود. در این ماتریس، نمرات حاصل از ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی در ابعاد افقی و عمودی طبق شکل (۱) قرار می‌گیرند. این ماتریس دارای چهار خانه است که موقعیت استراتژیک هر سازمان بر اساس قرار گرفتن در هر یک از این چهار خانه مشخص می‌شود.

شکل ۱- موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته

با توجه به نتایج ماتریس هم‌زمان عوامل درونی و بیرونی (شکل ۱)، جایگاه و موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان دانشگاه در منطقه محافظه کارانه (WO) قرار گرفت و هنگامی که موقعیت استراتژیک سازمان محافظه کارانه باشد، بدین معنی است که سازمان باید با توجه به فرصت‌های موجود ضعف‌های خویش را برطرف کند و خود را در معرض ریسک‌های بزرگ قرار ندهد. در این حالت باید تمهیدات لازم برای ارتقاء بهره‌وری را انجام داده و فعالیت‌ها را در حد معقول انجام داده و ضعف‌ها را ترمیم کند.

برای تدوین استراتژی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی از تحلیل سوات (SWOT) و ماتریس مربوط مبتنی بر مدل دیوید و از یک ماتریس چهار خانه‌ای (جدول ۷) استفاده

شد. در این کار، از مقایسات دو به دو (قوت‌ها و فرصت‌ها، قوت‌ها و تهدیدها، ضعف‌ها و فرصت‌ها، ضعف‌ها و تهدیدها) برای تعیین استراتژی چهارگانه SO، ST، WO، WT، و بر مبنای قضاوت تحلیلی و شهودی اعضای اصلی گروه تحقیق استفاده شد که نتایج آن در جدول ۷ مشاهده می‌شود.

جدول ۷- ماتریس تحلیل SWOT

نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)	
W1: کمبود امکانات و فضاهای ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	S1: وجود مدیریت تربیت بدنی در ساختار دانشگاه	عوامل داخلی
W2: نبود مربیان متخصص در بعضی رشته‌های ورزشی	S2: وجود نیروهای متخصص و کارآمد در تربیت بدنی دانشگاه	
W3: نبود برنامه‌ریزی راهبردی بلند مدت در مدیریت تربیت بدنی دانشگاه	S3: وجود دانشکده تخصصی تربیت بدنی و دارای مقاطع تحصیلات تکمیلی در اکثر گرایش‌های این رشته	
W4: کمبود تجهیزات تخصصی ورزشی در دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها	S4: وجود استادان تربیت بدنی با سابقه کار علمی و عملی بالا	
W5: پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	S5: وجود قهرمانان تیم ملی تحصیل کرده در رشته تربیت بدنی	
W6: تقسیم ناعادلانه وظایف و امور تربیت بدنی در بین همکاران	S6: وجود دانشجویان جوان و با انگیزه دختر و پسر رشته تربیت بدنی در خوابگاه‌ها	
W7: نبود مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی	S7: داشتن سالن چند منظوره و استخرشنادرکنارهم در پردیس مرکزی	
W8: عدم دسترسی به فضاهای سالن‌های مناسب ورزشی برای دختران	S8: برگزاری برنامه‌ها و مسابقات ورزشی و فعالیت‌های جسمانی متنوع در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها	
W9: نامناسب بودن وقت فعالیت ورزشی برای دختران	S9: در اختیار قرار دادن امکانات ورزشی به صورت رایگان و یا با هزینه بسیار کم برای دانشجویان	

فرصت (O)	استراتژی‌های SO	استراتژی‌های WO
O1: هم‌جواری پردیس مرکزی با پارک جوانمردان و مناطق مسکونی O2: هم‌جواری دانشکده تربیت بدنی با ورزشگاه آزادی O3: دیدگاه مثبت ریاست دانشگاه و معاونت دانشجویی به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی O4: توجه ویژه و دید مثبت اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم نسبت به رشته تربیت بدنی و ورزش دانشجویی O5: آگاهی و علاقه مندی اکثر قریب به اتفاق دانشجویان از مقوله لزوم فعالیت بدنی در زندگی روزمره خود O6: وجود دروس تربیت بدنی عمومی و ورزش برای تمامی رشته‌های تحصیلی O7: در اختیار داشتن جمعیت کثیر دانشجویی در دامنه‌های سنی متفاوت	۱. انعقاد تفاهم نامه همکاری در زمینه‌های آموزشی، علمی، امکانات و مسابقات با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی (O۲، O۳، O۴، O۷، S۱، S۲، S۳، S۴، S۶) ۲. استفاده از ورزشکاران حرفه‌ای و قهرمانان تیم ملی حاضر در دانشگاه جهت حضور در برنامه‌ها، کلاس‌های آموزشی و مسابقات ورزشی درون خوابگاهی و بین دانشکده‌ای (O۳، O۵، O۷، S۱، S۳، S۵، S۶، S۷، S۹) ۳. میزبانی برنامه‌ها و مسابقات ورزشی برون دانشگاهی جهت توسعه ورزش همگانی و قهرمانی (O۳، O۴، O۷، S۱، S۲، S۳) (S۴، S۵، S۶، S۷)	۱. تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو (O۲، O۳، O۷، W۱، W۲، W۴، W۸، W۹) ۲. تعامل و همکاری در برگزاری مشترک برنامه‌های ورزشی میان دانشگاه و شهرداری جهت توسعه ورزش در فضای آزاد (O۱، O۳، O۵، O۷، W۱، W۴، W۶، W۹) ۳. جذب دانشجو در مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی (O۳، O۴، W۷) ۴. همکاری با فدارسیون های ورزشی جهت استفاده از مربیان و داوران مجرب رشته‌های ورزشی در برگزاری مسابقات و کلاس‌های آموزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها (O۲، O۳، O۷، W۲، W۳، W۶) ۵. بکارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و بالعکس (O۲، O۳، O۵، O۷، W۱، W۴، W۵، W۸) ۶. توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای

دختران دانشجوی (O۱، O۳، O۴، O۵، O۶، O۷، W۱، W۴، W۸، W۹)		
استراتژی‌های WT ۱. طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های راهبردی و عملیاتی ورزش دانشجویی دانشگاه (W۳، W۹، W۶، T۱، T۵، T۶، T۷) ۲. اختصاص بخش بیشتری از بودجه دانشگاه در راستای توسعه ورزش همگانی و دانشجویی (T۱، T۳، T۵، T۶، T۷، W۱، W۴، W۸، W۹)	استراتژی‌های ST ۱. برنامه‌ریزی برای انجام برنامه‌های ورزشی متنوع و مستمر و ایجاد مشوق‌های مالی و غیرمالی جهت مشارکت حداکثری دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی (T۱، T۴، T۶، T۷، S۱، S۲، S۳، S۴، S۵، S۶، S۷، S۸، S۹) ۲. برگزاری کلاس‌های آموزش رشته‌های مختلف ورزشی در خوابگاه‌ها در طول سال (T۱، T۶، T۷، S۱، S۲، S۳، S۴، S۵، S۶، S۷، S۸، S۹) ۳. افزایش فعالیت انجمن‌ها و کمیته‌های ورزشی خوابگاه‌ها برای گسترش ورزش در خوابگاه‌های دانشجویی (T۱، T۲، T۴، T۶، T۷، S۱، S۲، S۳، S۴، S۵، S۶، S۷، S۸، S۹) ۴. برگزاری برنامه‌ها و مسابقات ورزشی بومی و محلی در دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها جهت افزایش جذابیت برنامه‌های ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی (T۱، T۴، T۵، T۶، T۷، S۱، S۲، S۳، S۴، S۵، S۶، S۷، S۸، S۹)	تهدید (T) T1: هجوم شبکه‌ها و فضاهای مجازی رسانه‌ای به زندگی دانشجویان T2: دوری خوابگاه‌های دانشجویان با دانشکده‌ها T3: وضعیت بد اقتصادی کشور (تورم و گرانی بالا) T4: مشکلات معیشتی، تحصیلی و دغدغه آینده شغلی دانشجویان T5: گرانی تجهیزات ورزشی برای توسعه رشته‌ها و افزایش هزینه‌های نگهداری اماکن ورزشی T6: زندگی ماشینی و آلودگی زیست محیطی شهرها که گریبانگیر قشر دانشجویان نیز می‌باشد T7: وضعیت بهتر و رو به رشد امکانات و برنامه‌های ورزشی دانشگاه‌های دیگر

بر اساس تحلیل سوات (جدول ۷)، در مجموع ۱۵ راهبرد شامل ۳ استراتژی تهاجمی (SO، ۶) استراتژی محافظه کارانه (WO، ۴) استراتژی رقابتی (ST) و ۲ استراتژی تدافعی (WT) برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان تدوین شد. لازم به ذکر است از آنجایی که موقعیت راهبردی تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان دانشگاه در منطقه محافظه کارانه (WO) قرار دارد در نتیجه اغلب استراتژی‌ها و تمرکز اصلی و گسترده‌گی راهبردهای دانشگاه بایستی در این بخش متمرکز باشد که در ادامه به اولویت‌بندی آن‌ها پرداخته شده است. جهت اولویت‌بندی استراتژی‌ها از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM) استفاده شد.

طبق جدول (۸) عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها) و عوامل خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) در ستون اول فهرست شده‌اند. در ستون دوم ماتریس ضریب هر کدام از عوامل قوت، ضعف، فرصت و تهدید آمده است. این ضرایب همان ضرایب موجود در ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی است. در ردیف بالای جدول استراتژی‌ها درج شده‌اند. در هر کدام از ستون‌های مربوط به استراتژی‌ها، ابتدا نمره جذابیت در یک ستون و در ستون کناری جمع نمره‌ها آورده شده است. نمره جذابیت نشان دهنده توان و قابلیت استراتژی در برخورد مناسب با عوامل داخلی و خارجی است. نمره جذابیت به این شکل است که: ۱: جذاب نمی‌باشد. ۲: تا حدودی جذاب است. ۳: در حد قابل قبول جذاب است. ۴: بسیار زیاد جذاب است. مجموع نمره‌های جذابیت نشان‌دهنده جذابیت نسبی هر یک از استراتژی‌ها است. در مرحله بعد نمره نهایی جذابیت استراتژی در ضریب اهمیت موجود در ستون دوم ضرب شد تا حاصل ضرب نمره جذابیت در ضریب اهمیت به دست آید. سپس حاصل جمع همه این اعداد در پایین جدول، نشان دهنده نمره نهایی هر استراتژی بود. هر استراتژی که دارای نمره بالاتری بود، نسبت به سایر استراتژی‌ها در اولویت قرار گرفت.

جدول ۸- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM)

WO2		WO1		SO3		SO2		SO1		ضریب اهمیت	SWOT
جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره		
۰/۱۵	۳	۰/۲	۴	۰/۲	۴	۰/۱۵	۳	۰/۲	۴	۰/۰۵	S۱
۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	۱	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	S۲
۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	S۳
۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	۱	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	S۴
۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۲۴	۴	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	S۵
۰/۰۸	۲	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۰۸	۲	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	S۶
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۴	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	S۷
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۱۶	۲	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	S۸
۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	S۹
۰/۲۴	۴	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	W1
۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W2
۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	W3
۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	W4
۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	W5
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	W6
۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W7
۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۲	۴	۰/۰۵	W8
۰/۱	۲	۰/۲	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	W9
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	O1
۰/۰۹	۱	۰/۳۶	۴	۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۱	۰/۳۶	۴	۰/۰۹	O2
۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	O3
۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	O4
۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	O5
۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	O6
۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	O7
۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	T1

۰/۲۴	۳	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T2
۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	T3
۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T4
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	T5
۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	T6
۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	T7
۴/۲۳		۴/۶۷		۳/۹۰		۳/۹۰		۴/۳۲		۲	جمع

ادامه جدول ۸- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM)

ST1		WO6		WO5		WO4		WO3		ضریب اهمیت	SWOT
جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره		
۰/۲	۴	۰/۲	۴	۰/۱	۲	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	S۱
۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	S۲
۰/۱۲	۳	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	۱	۰/۰۸	۲	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	S۳
۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	S۴
۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	S۵
۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	S۶
۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	S۷
۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۱۶	۲	۰/۲۴	۳	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	S۸
۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	S۹
۰/۰۸	۱	۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	W1
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W2
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	W3
۰/۰۷	۱	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	W4
۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	W5
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	W6
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	W7
۰/۱	۲	۰/۲	۴	۰/۲	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W8
۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W9

ارزیابی عملکرد سازمان برنامه و بودجه بر اساس مفهوم...، علینی | ۲۲۷

۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	O1
۰/۲۷	۳	۰/۰۹	۱	۰/۲۷	۳	۰/۱۸	۲	۰/۱۸	۲	۰/۰۹	O2
۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	O3
۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	O4
۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	O5
۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	O6
۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	O7
۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T1
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T2
۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	T3
۰/۰۸	۱	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T4
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	T5
۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	T6
۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	T7
۴/۹۰		۵/۴۱		۵/۰۳		۴/۱۲		۳/۵۴		۲	جمع

ادامه جدول ۸- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM)

WT2		WT1		ST4		ST3		ST2		ضریب اهمیت	SWOT
جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره	جمع	نمره		
۰/۱۵	۳	۰/۲	۴	۰/۱	۲	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	S1
۰/۰۴	۱	۰/۱۲	۳	۰/۱۶	۴	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	S2
۰/۰۸	۲	۰/۱۲	۳	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	S3
۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	۱	۰/۲	۴	۰/۰۵	S4
۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	S5
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	S6
۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۶	۴	۰/۰۶	S7
۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	S8
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۱۸	۳	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	S9
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	۱	۰/۲۴	۳	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	W1

۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۰۵	W2
۰/۱۲	۲	۰/۲	۴	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	W3
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	W4
۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	W5
۰/۰۴	۱	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	W6
۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W7
۰/۲	۴	۰/۱	۲	۰/۱۵	۳	۰/۱	۲	۰/۱	۲	۰/۰۵	W8
۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱	۲	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	W9
۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	O1
۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۱	۰/۰۹	۱	۰/۰۹	O2
۰/۲۸	۴	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	O3
۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۲	۲	۰/۱۸	۳	۰/۰۶	O4
۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	O5
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	O6
۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	O7
۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۴	۳	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	T1
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	۱	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T2
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	T3
۰/۰۸	۱	۰/۱۶	۲	۰/۱۶	۲	۰/۱۶	۲	۰/۰۸	۱	۰/۰۸	T4
۰/۲۴	۴	۰/۱۸	۳	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	T5
۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	T6
۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	T7
۴/۸۲		۴/۱۷		۴/۵۹		۴/۳۱		۴/۰۴		۲	جمع

ادامه جدول ۸- ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی (QSPM)

اولویت	نمره QSPM	استراتژی	ردیف
اول	۵/۴۱	WO6: توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو (O1, O3, O4, O5, O6, O7, W1, W4, W8, W9)	۱

دوم	۵/۰۳	WO5 : بکارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و بالعکس (O۲). (W۸, W۵, W۴, W۱, O۷, O۵, O۳)	۲
سوم	۴/۹۰	ST1 : برنامه‌ریزی برای انجام برنامه‌های ورزشی متنوع و مستمر و ایجاد مشوق‌های مالی و غیرمالی جهت مشارکت حداکثری دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی (T۱, T۴, T۶, T۷, S۱, S۲, S۳, S۴, S۵, S۶, S۷, S۸, S۹)	۳
چهارم	۴/۸۲	WT2 : اختصاص بخش بیشتری از بودجه دانشگاه در راستای توسعه ورزش همگانی و دانشجویی (T۱, T۳, T۵, T۶, T۷, W۱, W۴, W۸, W۹)	۴
پنجم	۴/۶۷	WO1 : تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو (O۲, O۳, O۷, W۱, W۲, W۴, W۸, W۹)	۵
ششم	۴/۵۹	ST3 : برگزاری برنامه‌ها و مسابقات ورزشی بومی و محلی در دانشکده‌ها و خوابگاه‌ها جهت افزایش جذابیت برنامه‌های ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی (T۱, T۴, T۵, T۶, T۷, S۱, S۲, S۳, S۴, S۵, S۶, S۷, S۸, S۹)	۶
هفتم	۴/۳۲	SO1 : انعقاد تفاهم نامه همکاری در زمینه‌های آموزشی، علمی، امکانات و مسابقات با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی (O۲, O۳, O۴, O۷, S۱, S۲, S۳, S۴, S۶)	۷
هشتم	۴/۳۱	ST3 : افزایش فعالیت انجمن‌ها و کمیته‌های ورزشی خوابگاه‌ها برای گسترش ورزش در خوابگاه‌های دانشجویی (T۱, T۲, T۴, T۶, T۷, S۱, S۲, S۶, S۸, S۹)	۸
نهم	۴/۲۳	WO2 : تعامل و همکاری در برگزاری مشترک برنامه‌های ورزشی میان دانشگاه و شهرداری جهت توسعه ورزش در فضای آزاد (O۱, O۳, O۵, O۷, W۱, W۴, W۶, W۹)	۹
دهم	۴/۱۷	WT1 : طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های راهبردی و عملیاتی ورزش دانشجویی دانشگاه (W۳, W۹, W۵, W۶, T۱, T۵, T۶, T۷)	۱۰
یازدهم	۴/۱۲	WO4 : همکاری با فدارسیون‌های ورزشی جهت استفاده از مربیان و داوران مجرب رشته‌های ورزشی در برگزاری مسابقات و کلاس‌های آموزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها (O۲, O۳, O۷, W۲, W۳, W۶)	۱۱

دوازدهم	۴/۰۴	ST2 : برگزاری کلاس‌های آموزش رشته‌های مختلف ورزشی در خوابگاه‌ها در طول سال (S۹, S۸, S۷, S۶, S۵, S۴, S۳, S۲, S۱, T۷, T۶, T۱)	۱۲
سیزدهم	۳/۹۰	SO3 : میزبانی برنامه‌ها و مسابقات ورزشی برون دانشگاهی جهت توسعه ورزش همگانی و قهرمانی (O۳, O۴, O۷, S۱, S۲, S۳, S۴, S۵, S۶, S۷)	۱۳
چهاردهم	۳/۹۰	SO2 : استفاده از ورزشکاران حرفه‌ای و قهرمانان تیم ملی حاضر در دانشگاه جهت حضور در برنامه‌ها، کلاس‌های آموزشی و مسابقات ورزشی درون خوابگاهی و بین دانشکده‌ای (O۳, O۵, O۷, S۱, S۵, S۶, S۷, S۹)	۱۴
پانزدهم	۳/۵۴	WO3 : جذب دانشجو در مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی (O۳, O۴, W۷)	۱۵

جداول شماره ۸ نتایج ماتریس برنامه‌ریزی استراتژی کمی راهبردهای تدوین شده را نشان می‌دهند. بر این اساس، راهبردهای؛ «توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو (WO6)»، «بکارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و بالعکس (WO5)» و «برنامه‌ریزی برای انجام برنامه‌های ورزشی متنوع و مستمر و ایجاد مشوق‌های مالی و غیرمالی جهت مشارکت حداکثری دانشجویان در فعالیتهای ورزشی (ST1)» به ترتیب سه اولویت اول در میان راهبردهای تدوین شده برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیتهای ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان هستند که با توجه به پراکندگی دانشکده‌ها و خوابگاه‌های دانشجویی و همچنین کمبود امکانات و تجهیزات ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو، این استراتژی‌ها از دیدگاه استادان و کارکنان دانشگاه اولویت بالایی به خود اختصاص دادند.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق کوشید تا نشان دهد که وضعیت اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی تهران با تاکید بر رویکرد فعالیتهای ورزشی سازمان یافته در چه وضعیتی قرار

داشته، چشم انداز و اهداف تربیت بدنی دانشگاه جهت غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان با تاکید بر رویکرد فعالیت های ورزشی چیست و جهت رسیدن به اهداف تعیین شده چه راهکارهایی دارد؟! همراه با اطلاعات به دست آمده از مصاحبه با مدیریت تربیت بدنی فعلی و قبلی دانشگاه و مطالب گرفته شده از پرسشنامه باز و در نظر گرفتن چند نمونه از چشم اندازهای تربیت بدنی دانشگاه های دیگر کشور و پس از بحث و بررسی توسط اعضای اصلی گروه تحقیق، چشم انداز، مأموریت، اهداف بلندمدت و فهرست نهایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت های ورزشی سازمان یافته مشخص شد که در بخش یافته ها ذکر گردید.

در ادامه، نتایج به دست آمده از ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی (شکل ۱) نشان داد که وضعیت تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان با تاکید بر رویکرد فعالیت های ورزشی از لحاظ موقعیت استراتژیک در منطقه محافظه کارانه (WO) قرار دارد. این موقعیت نشان می دهد که دانشگاه باید با توجه به فرصت های موجود ضعف های خویش را مرتفع کند و البته خود را در معرض ریسک های بزرگ قرار ندهد. هنگامی که یک سازمان دارای نقاط ضعف عمده می باشد، می کوشد این نقاط ضعف را از بین ببرد یا آنها را به نقاط قوت تبدیل کند.

قرار گرفتن موقعیت استراتژیک تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران در منطقه محافظه کارانه (WO) در تحقیق حاضر با یافته های رضایی و تراوش (۱۳۹۹)، سبحانی و همکاران (۱۳۹۷)، محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷)، میرزاده و شجیع (۱۳۹۶) مبنی بر اینکه ورزش دانشجویی دانشگاه های مورد بررسی در موقعیت استراتژیکی محافظه کارانه (WO) قرار دارد، همسو می باشد. ولی با یافته های حمیدی (۱۳۹۰)، گودرزی، فراهانی و گودرزی (۱۳۹۲)، رضانی، اندام و آقایی (۱۳۹۳)، زارع و همکاران (۱۳۹۴)، شفیع و حامی (۱۳۹۵) و احمدیان جلوداری و همکاران (۱۳۹۸) ناهمسو می باشد. همچنین با توجه به این موقعیت (WO)، بایستی غالب راهبردهای انتخابی تربیت بدنی دانشگاه از

استراتژی‌های منطقه WO باشد که بر اساس داده‌های به دست آمده از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی، راهبردهای تدوین شده در منطقه WO به ترتیب اولویت شامل موارد زیر می‌باشند:

۱. توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو
 ۲. به کارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و بالعکس
 ۳. تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم‌نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو
 ۴. تعامل و همکاری در برگزاری مشترک برنامه‌های ورزشی میان دانشگاه و شهرداری جهت توسعه ورزش در فضای آزاد
 ۵. همکاری با فدارسیون‌های ورزشی جهت استفاده از مربیان و داوران مجرب رشته‌های ورزشی در برگزاری مسابقات و کلاس‌های آموزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها
 ۶. جذب دانشجو در مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی
- یافته‌ها نشان داد که «توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو» اولین اولویت راهبردهای تدوین شده برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته است. ورزش در دانشگاه علامه طباطبائی همواره به عنوان یکی از ارکان مهم در توسعه فضایی پرنشاط و پرنرژی در بین دانشگاهیان مورد توجه مدیران ارشد دانشگاه بوده است. به همین منظور توسعه فضاها و اماکن ورزشی به نسبت افزایش تعداد دانشجویان دانشگاه سیر صعودی داشته است که بر این اساس متراژ فضاهای ورزشی از یک هزار و ۴۶۴ مترمربع در سال ۹۵ به ۲ هزار و ۷۲۳ متر مربع در سال ۹۸ رسیده است. مسلماً افزایش سرانه فضای ورزشی مناسب برای

فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه، زمینه ساز ایجاد فرهنگ ورزشی و ارتقای سطح سلامت در بین دانشجویان است. این راهبرد با راهبرد ورزشی به دست آمده از تحقیق حسینی، حمیدی و تجاری (۱۳۹۱) در دانشگاه آزاد اسلامی، محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷) در دانشگاه محقق اردبیلی هم‌راستا است. همچنین، این یافته‌ها با راهبردهای دانشگاه ویکتوریا ملبورن استرالیا (۲۰۱۹-۲۰۲۳) که به دنبال فراهم کردن تجهیزات و فرصت‌های مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های بدنی است، همخوانی دارد. با توجه به کمبود تجهیزات و اماکن ورزشی موجود و استاندارد نشدن آن‌ها، این راهبرد از اهمیت خاصی برخوردار خواهد بود.

توسعه اماکن و تجهیزات، فراهم‌کننده فرصت‌هایی برای حضور بیشتر دانشجویان در فعالیت بدنی خواهد بود. کشتی دار و همکاران (۱۳۹۷) نیز در تدوین راهکارهای مرتبط با زیرساخت‌ها و امکانات ورزشی برای دختران دانشجوی دانشگاه بیرجند، تأمین فضاهای ورزشی مناسب برای دختران را پیشنهاد کرده‌اند که با یافته تحقیق حاضر همخوانی دارد. در حال حاضر در خوابگاه‌های دانشجویی دختران دانشگاه علامه طباطبائی تهران، تنها خوابگاه سلامت مجهز به سالن ورزشی مخصوص و چندمنظوره برای دختران دانشجویی باشد که امکان استفاده برای رشته‌های مختلف ورزشی را دارا می‌باشد و بقیه خوابگاه‌های دانشجویی دختران فاقد فضا و اماکن ورزشی می‌باشند، یا اینکه در سطح اندک (در حد یک اتاق بدنسازی) می‌باشند. همین‌طور اکثر دانشکده‌های دانشگاه نیز فاقد اماکن ورزشی می‌باشند و با توجه به پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها که یکی از نقاط ضعف دانشگاه می‌باشد، جذب و تخصیص بودجه جهت توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجویی امری ضروری می‌باشد.

دومین راهبرد محافظه کارانه تدوین شده برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان تربیت بدنی، «به‌کارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و

بالعکس» می‌باشد. با توجه به پراکندگی خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها و اینکه اکثر خوابگاه‌ها و دانشکده‌های دانشگاه علامه طباطبائی تهران فاقد اماکن و فضاهای ورزشی مناسب هستند، جهت استفاده از اماکن و فضاهای ورزشی، بایستی از وسایل نقلیه عمومی (مینی بوس و اتوبوس) جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی دانشگاه و بالعکس استفاده شود. بنابراین در صورت نیاز و کمبود وسایل نقلیه عمومی در دانشگاه، این موضوع را می‌توان با برون سپاری به سازمان‌های مربوطه (شرکت‌های اتوبوسرانی) حل کرد.

راهبرد سوم؛ «تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو» می‌باشد. این راهبرد با یافته‌های پژوهش حسینی، حمیدی و تجاری (۱۳۹۱)، رضانی، اندام و آقایی (۱۳۹۳)، محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷)، برنامه راهبردی ورزش دانشگاه ویکتوریا ملبورن استرالیا (۲۰۱۹-۲۰۲۳) همخوانی دارد. رضانی، اندام و آقایی (۱۳۹۳) در تدوین راهبردهای تربیت بدنی دانشگاه شاهرود، حفظ و ارتقای تعاملات درون و برون سازمانی را برای توسعه ورزش دانشگاه، به عنوان یکی از راهبردهای اصلی اداره تربیت بدنی دانشگاه بیان کردند. دانشگاه ویکتوریای ملبورن استرالیا (۲۰۱۹-۲۰۲۳) در چشم انداز ورزشی خود، «تعامل گسترده و مشارکت‌های کلیدی استراتژیک دانشگاه با صنعت و جامعه در حوزه ورزش» را آورده است.

سازمان تصویر خود را از طریق برقراری ارتباطات شکل می‌دهد. محتوای ارتباطات از درون سازمان به بیرون آن، در ساخت تصویر جهان بیرونی سازمان مؤثر است. روابط بیرونی سازمان هویت آن را به صاحب‌نفعان خارجی و سایر مخاطبان مخبره می‌کند. ارتباطات داخلی سازمان با هدف جذب راهبردهای سازمان در هویت آن، هماهنگ کردن فعالیت‌ها و ایجاد اتحاد و وفاداری بین اعضا به کار می‌روند. در سازمان‌ها، ارتباطات، تاروپود سازمان را به هم پیوند می‌دهد و موجب یکپارچگی سازمانی می‌شود. ارتباطات فرایند حیاتی و پویایی در سازمان هستند و ارتباط مؤثر می‌تواند به یکی از مهمترین اهداف سازمان‌ها تبدیل شود. همچنین محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷) یکی از راهبردهای تدوین

شده برای ورزش دانشگاه محقق را توسعه و گسترش ارتباطات درون و برون‌سازمانی عنوان کردند. بنابراین مسئولین دانشگاه و دانشکده تربیت بدنی با تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی، فعالیت‌های داوطلبی در رویدادهای ورزشی، برنامه‌ها و کلاس‌های آموزشی- ورزشی مشترک به ویژه برای دختران دانشجو، می‌توانند گامی مؤثر در پرکردن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه بردارند.

چهارمین و پنجمین راهبرد تدوین شده برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان تربیت بدنی، «تعامل و همکاری در برگزاری مشترک برنامه‌های ورزشی میان دانشگاه و شهرداری جهت توسعه ورزش در فضای آزاد» و «همکاری با فدراسیون‌های ورزشی جهت استفاده از مربیان و داوران مجرب رشته‌های ورزشی در برگزاری مسابقات و کلاس‌های آموزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها» می‌باشد. این راهبردها نیز همانند راهبرد قبلی با یافته‌های پژوهش حسینی، حمیدی و تجاری (۱۳۹۱)، رضانی، اندام و آقایی (۱۳۹۳)، میرزاده و شجاع (۱۳۹۶)، محرم زاده و وحدانی (۱۳۹۷)، برنامه راهبردی ورزش دانشگاه لیدترینیتی (۲۰۱۴) و دانشگاه ویکتوریا ملبورن استرالیا (۲۰۱۹-۲۰۲۳) که توسعه و گسترش ارتباطات درون و برون‌سازمانی را عنوان کرده بودند، همخوانی دارد. بی‌شک برای استفاده از ظرفیت‌های موجود در دانشجویان در راستای دستیابی به موفقیت در ورزش همگانی و قهرمانی، حضور مربیان و کارشناسان خبره ورزشی، امری ضروری است و با توجه به اینکه فدراسیون‌ها وظیفه اصلی ارتقای مربیان و کارشناسان رشته‌های ورزشی را بر عهده دارند، پس تعامل با فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی پیشنهاد خوبی می‌باشد.

از دیگر سو، شهرداری‌ها، فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی ظرفیت‌ها، تجهیزات، اماکن و فضاهای ورزشی گسترده‌ای در اختیار دارند، بر همین اساس، دانشگاه علامه طباطبائی تهران می‌تواند با برقراری ارتباط و تعامل با این سازمان‌ها در جهت غنی‌سازی

اوقات فراغت دانشجویان خود با رویکردهای فعالیتهای ورزشی، اقدام شایان توجهی داشته باشد. تعامل و ارتباط دانشگاه با شهرداری‌ها، فدراسیون‌ها، ادارات و سازمان‌های ورزشی، نه تنها باعث رشد و تعالی ورزش دانشگاه می‌شود، بلکه باعث حضور فعال دانشگاهیان در جامعه خواهد بود. بدون تردید، شناسایی نخبگان صاحب‌نظر و قابل نفوذ در ادارات، سازمان‌ها و فدراسیون‌های ورزش کشور، دعوت به همکاری و مشاوره در راستای اعتلای ورزش دانشگاه، کاری بس پسندیده خواهد بود که می‌تواند با اراده و دستور مدیر اداره کل تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران اعمال شود (میرزاده و شجاع، ۱۳۹۶: ۷۳).

آخرین راهبرد محافظه‌کارانه تدوین شده برای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیتهای ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان تربیت بدنی، «جذب دانشجو در مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی» می‌باشد. وجود دانشجویان تربیت بدنی با توانایی‌های علمی و عملی ورزشی بالا در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها، منابع انسانی عالی جهت برگزاری برنامه‌ها، فعالیتهای و مسابقات ورزشی در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها جهت پرکردن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه می‌باشد. پس دانشگاه علامه طباطبائی تهران بایستی اقدامات و مجوز لازم جهت جذب دانشجو در مقطع کارشناسی رشته تربیت بدنی از وزارت علوم و تحقیقات را اخذ نماید که در لحظه نگارش این مقاله این موضوع با پیگیری‌های مسئولین دانشگاه از وزارت، در مرحله نهایی بوده و از سال ۱۴۰۰ اجرایی خواهد شد.

دانشجویان به عنوان قشری که در معرض استرس و فشارهایی از جمله دوری از خانه، آشنا نبودن با محیط دانشگاه، عدم علاقه به رشته تحصیلی و کافی نبودن امکانات رفاهی، اقتصادی و نیز موفقیت در امتحانات دوره تحصیل در دانشگاه هستند، متحمل سختی‌های زیادی از جمله بی‌خوابی طولانی مدت و پرهیز از سرگرمی‌ها می‌شوند. این استرس‌ها می‌توانند اثرات قابل توجهی بر روی سلامت افراد بگذارند. این مسائل در نهایت می‌تواند بر تمامی عملکردهای درگیر در یک تجربه موفق در دانشگاه؛ شامل انگیزش، تمرکز،

احساس ارزشمندی و خلق، تأثیر منفی گذارند. به همین دلیل به نظر می‌رسد که فعالیت‌های جسمانی و ورزشی در طی اوقات فراغت می‌توانند مشکلات مرتبط با سلامتی و روانی دانشجویان را به حداقل برساند. در تأیید این مطلب، اکثر تحقیقات پیشین در این حوزه نیز به به صراحت جایگاه تربیت بدنی و فعالیت‌های ورزشی را در اوقات فراغت بررسی کرده و نشان داده‌اند که ورزش کردن از اولویت‌های اول فراغت مورد علاقه نمونه‌های مورد بررسی بوده است.

برای مثال رضوی و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی جایگاه ورزش در اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه مازندران نشان دادند که فعالیت‌های رایانه‌ای و کامپیوتری، ورزش کردن و شنیدن موسیقی اولویت‌های اول تا سوم فراغت دانشجویان این دانشگاه بودند و عنوان کردند که مهمترین پیامدهای مشارکت ورزشی دانشجویان عبارت از تعهد ورزشی، موفقیت ورزشی، سلامت جسمانی و روانی، موفقیت تحصیلی و نگرش فرزندپروری مبتنی بر ورزش خواهند بود. البته نتایج تحقیق آبکار (۱۳۸۸) در دانشگاه آزاد ابهر نشان داد که دانشجویان دختر تماشای تلویزیون و دانشجویان پسر شنیدن موسیقی را در اولویت اوقات فراغت قرار دادند، در حالی که ورزش در اولویت ششم برای پسران و اولویت دهم برای دختران دانشجوی بود. شاید علت اصلی تفاوت در این اولویت‌ها، نوع دانشگاه، امکانات و ماهیت آن باشد، چرا که دانشگاه‌های دولتی امکانات، برنامه‌ها و فرصت‌های بهتری برای دانشجویان به منظور پر کردن اوقات فراغت از طریق ورزش در اختیار آنها قرار می‌دهند.

به طور کلی دانشگاه علامه طباطبائی تهران در راستای غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان خود با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته، جای خالی یک نقشه راه را در نظام ورزش دانشگاهی خود احساس می‌کرد که این پژوهش به صورت کاملاً نظام‌مند با شناسایی وضع موجود، تدوین چشم‌انداز، مأموریت و اهداف بلندمدت، به طراحی و تدوین راهبردهای تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبائی تهران جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته از دیدگاه استادان و کارکنان دانشگاه پرداخت. بنابراین با توجه به این که دانشکده‌ها و خوابگاه‌های دانشگاه به

صورت پراکنده در جاهای مختلف شهر تهران بنا نهاده شده‌اند و اکثراً هم همجوار با فضای سبز و مجموعه ورزشی آزادی نیستند، بنابراین مسئولین امر در دانشگاه علامه طباطبائی تهران با توسعه و بهبود فضا، تجهیزات و اماکن ورزشی استاندارد در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها به ویژه برای دختران دانشجو و به‌کارگیری و استفاده منظم از وسایل نقلیه عمومی به میزان مورد نیاز جهت جابجایی دانشجویان از خوابگاه‌ها به اماکن ورزشی و بالعکس و همچنین با ایجاد تعامل، همکاری و انعقاد تفاهم نامه با مدیریت مجموعه ورزشی آزادی و شهرداری‌ها جهت استفاده از قابلیت‌ها، تجهیزات و اماکن ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی به ویژه برای دختران دانشجو می‌توانند در تحقق چشم‌انداز، مأموریت و اهداف بلندمدت در نظر گرفته شده به خوبی عمل نمایند.

منابع

- آبکار، علیرضا. (۱۳۸۸)، «جایگاه فعالیتهای جسمانی در اوقات فراغت دانشجویان»، علوم رفتاری، دوره ۱، شماره ۱: ۹-۲۸.
- احمدیان جلوداری، مهدی؛ علم، شهرام و نوذری، ولی. (۱۳۹۸)، «طراحی برنامه راهبردی اداره کل تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان بر اساس سند چشم انداز ۱۴۰۴»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۷، شماره ۱۷: ۲۵۳-۲۷۶.
- آصفی، احمدعلی و اسدی دستجردی، حسن. (۱۳۹۵)، «بررسی موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه راهکارهای کاربردی توسعه آن»، نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۸، شماره ۶: ۸۲۳-۸۴۴.
- تجاری، فرشاد؛ اسماعیلی، غلامرضا و حجت خواه، الهه. (۱۳۹۰)، «مزایای اجتماعی ورزش‌های فوق برنامه»، همایش ملی دستاوردهای جدید علمی در توسعه ورزش و تربیت بدنی، دانشگاه گیلان.
- تندنویس، فریدون. (۱۳۸۷)، «جایگاه ورزش در اوقات فراغت دانشجویان کشور»، حرکت، سال اول، شماره ۲: ۱۱-۹۳.
- حسینی، گلاره؛ حمیدی، مهرزاد و تجاری، فرشاد. (۱۳۹۳)، «تدوین برنامه عملیاتی ورزش دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، دوره ۲، شماره ۴: ۳۷-۵۴.
- حمیدی، مهرزاد؛ رجبی، حسین؛ علیدوست قهفرخی، ابراهیم و زینی زاده، مهوش. (۱۳۹۷)، «طراحی و تدوین برنامه راهبردی فدراسیون ورزش دانش‌آموزی ایران»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۶، شماره ۱۴: ۶۷-۹۲.
- رضایی، شمس‌الدین و تراوش، منیژه. (۱۳۹۹)، «تحلیل محیطی و تدوین راهبردهای توسعه ورزش دانشجویی»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۸، شماره ۱۹: ۳۹-۶۶.
- رضوی، سید محمد حسین؛ علوی، سید حسین؛ ذبیحی، اسماعیل و لقمانی، محسن. (۱۳۹۹)، «جایگاه ورزش در نظام اوقات فراغت دانشجویان و ارائه الگو»، پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دوره ۱۶، شماره ۳۱: ۳۹-۵۱.

۲۴۰ | فصلنامه علمی برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی | سال چهاردهم | شماره ۵۳ | زمستان ۱۴۰۱

- رمضان‌ی، محمود؛ اندام، رضا و آقایی، علی اکبر. (۱۳۹۴)، «طراحی برنامه راهبردی اداره تربیت بدنی دانشگاه شاهرود»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۳، شماره ۷: ۱۵-۴۰.
- زارع، وحید؛ جمشیدی، عارفه؛ کاوئی، محمد و نیکجو، افشین. (۱۳۹۴)، «تدوین برنامه راهبردی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه شهید بهشتی»، دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی، دبی، موسسه سرآمد همایش کارین، <https://www.civilica.com>
- سبحانی، عباس؛ اقبالی، کبری؛ علیشاهی، مریم و منصوری، هانیه. (۱۳۹۷)، «تعیین موقعیت راهبردی ورزش دانشجویی دانشگاه‌های دولتی کشور»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، سال ششم، دوره ۳، شماره ۲۷: ۸۵-۹۵.
- سرمندی، محمدرضا و محمدی، عبدالعباس. (۱۳۹۶)، راه‌های غنی‌سازی اوقات فراغت، تهران: دانشگاه پیام نور، چاپ اول.
- شفیع‌ی، شکوفه و حامی، محمد. (۱۳۹۵)، «تدوین برنامه راهبردی ورزش دانشگاه فنی و حرفه‌ای ایران»، اولین همایش ملی تحولات علوم ورزشی در حوزه سلامت، پیشگیری و قهرمانی، قزوین، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، <https://www.civilica.com/Paper-PESSO01>
- قائم، هاله؛ محمدصالحی، نرگس و محمدیگی، ابوالفضل. (۱۳۸۷)، «چگونگی گذراندن اوقات فراغت و همبسته‌های آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز»، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، دوره ۸، شماره ۱: ۷۱-۸۰.
- کشتی دار، محمد؛ صاحبکاران، محمدعلی؛ رضوی، سیدمحمدجواد و کلاشی، مازیار. (۱۳۹۷)، «شناسایی و مدل‌سازی راهکارهای توسعه ورزش‌های همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۶، شماره ۱۴: ۲۳۵-۲۵۴.
- گودرزی، مهدی؛ فراهانی، ابوالفضل و گودرزی محمود. (۱۳۹۲)، «طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش دانشجویی اداره کل تربیت بدنی دانشگاه پیام نور»، پژوهش در ورزش دانشگاهی، شماره ۵: ۱۱۷-۱۳۴.
- محرم‌زاده، مهرداد و وحدانی، محسن. (۱۳۹۷)، «تدوین و اولویت‌بندی راهبردهای ورزش دانشگاه محقق اردبیلی»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۶، شماره ۱۴: ۱۷۳-۱۹۴.

- منصوری، مریم؛ فرزانه، فرزام و حمیدی، مهرداد. (۱۳۹۹)، «تدوین مدل اوقات فراغت دانشجویان کشور»، رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، دوره ۸، شماره ۲۸: ۱۳۱-۱۴۵.
- میرزازاده، زهرالسادات و شجاع، کیانوش. (۱۳۹۶)، «طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش دانشگاهی (مورد مطالعه: اداره کل تربیت بدنی دانشگاه فردوسی مشهد)»، پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۵، شماره ۱۲: ۶۱-۷۸.

- Georgi, Ignatov. (2016). "physical activity and sports in leisure time of students from the faculty for preschool and primary school education at sofia university "st. kliment ohridski- Bulgaria." *Activities in Physical Education and Sport*, Vol. 6, No. 1, pp. 29-34.
- Shahlaee, Javad., Alizadeh, Vali. (2019). "The Qualitative Survey of Effective Factors on Students' Participation in Extracurricular Sport Activities." *New Approaches in Sport Sciences*, 1(1), 37-52. doi: 10.22054/nass.2019.9857.
- Vasefian, Farzaneh., bagheri, Mohammad., Azadipour, Shiva., Vasefian, Fariba. (2014). "A Study on the Types of Leisure time spending among the Student of the IAU of Ardestan Branch." *Sociological Studies of Youth*, 5(13), 145-156.
- Website of Nottingham University. (2019). "Vision for Sport 2014–2020: A Six-Year." Available at: <https://www.nottingham.ac.uk/sport> [Accessed 6 November 2019].
- Website of University of Cambridge Sports Centre (2017). "Strategy for Sport 2017-2022." Available at: www.sport.cam.ac.uk [Accessed 16 December 2021].
- Website of University of Canberra (2021). "Sport Strategy 2021 – 2026". Available at: <https://www.canberra.edu.au/on-campus/sport-strategy> [Accessed 16 December 2021].
- Website of Victoria University (2019), "Victoria University Sport Strategy, 2019-2023." Available at: <https://www.vu.edu.au/> [Accessed 6 November 2019].

استناد به این مقاله: شهلائی باقری، جواد و علیزاده، ولی. (۱۴۰۱). تدوین برنامه جامع غنی‌سازی اوقات فراغت دانشجویان با تاکید بر رویکرد فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته مبتنی بر راهبرد SWOT (نمونه مورد مطالعه: استادان، دانشجویان و کارکنان دانشکده تربیت بدنی دانشگاه علامه تربیت بدنی)، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۱۴(۵۳)، ۱۹۳-۲۴۱.

